

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

KETVIRTADIENIS – THURSDAY, VASARIO – FEBRUARY 16, 2017 • Vol. CVIII Nr. 19

Kaina 1.50 dol.

PERIODICALS

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 02-15-17

ŠIAME NUMERYJE:

Lietuvių informacijos biurai –
Nepriklausomybės idėjų sklaidėjai – 3 psl.

Minime tautos patriarcho
J. Basanavičiaus mirties 90-ąsias
metines – 7 psl.

DRAUGAS
Mano laikraštis
nuolatinis,
patikimas,
mus rišantis.

Pasitinkame Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmetį. Iki didžiojo jubiliejaus liko 364 dienos.

Brangūs pasaulio lietuviai,

Vasario 16-osios aktas – tai mūsų tautos vilčių ir stiprybės dokumentas.

Jame amžiams įrašyta meilė Lietuvai, žmonių drąsa ir pasiaukojimas, orumas ir daugiau niekada neišblėsusi atgautos laisvės dvasia.

Ši diena prikėlė valstybę naujam gyvenimui ir padovanojo mums ateitį.

Beveik šimtametę Lietuvą šiandien kuriame ir stipriname visi, kiekvienas semiamės iš jos ryžto ir jėgų, jaučiame mums perduotą pareigą kantriai ir atsakingai ją ginti.

Tebūna Lietuva mums tvirčiausia atrama ir įkvėpimo šaltinis.

Tegul Vasario 16-osios džiaugsmas pasiekia visus mūsų tautiečius ir draugus, tegul Tėvynės vardas pakiliai skamba visame pasaulyje.

Gražios ir prasmingos Valstybės atkūrimo dienos!

Dalia Grybauskaitė
Lietuvos Respublikos Prezidentė

Virtualioje parodoje – Vasario 16-osios minėjimų užsienyje istorija

1918 m. vasario 16 d. Lietuvos Taryba pasirašė Lietuvos Nepriklausomybės aktą, skelbiantį, kad „Lietuva atstatanti nepriklausomą, demokratiniais pamatais sutvarkytą Lietuvos valstybę, su sostine Vilniuje ir tą valstybę atskirianti nuo visų valstybių ryšių, kurie yra buvę su kitomis tautomis“. Sovietų Sąjungai 1940 m. okupavus Lietuvą, buvo sunaikinta egzistavusi valstybė ir jos švenčių tradicijos. Sovietmečiu Lietuvoje drausta švęsti valstybės atkūrimo dieną, tad Vasario 16-osios minėjimai užsienio lietuvių bendruomenėse įgavo ypatingą reikšmę.

– 14 psl.

Vasario 16-osios 30-ųjų metinių minėjimas Washingtone. 1948 m.

LCVA nuotraukos

Niekuomet žmogus nėra toks gražus, koks jis būna kurdamas – Vydūnas

Nesu iš tų patikliųjų, kurie rimtai vertintų oficialius sveikinimus oficialių švenčių proga. Jiems neretai trūksta nuoširdumo. Valstybių vadovai vieni kitiems šypsosi dažnai to nė kiek nenorėdami.

Tačiau pabrėžtinai ankstyvas ir palankių žodžių kupinas naujojo JAV prezidento laiškas, sveikinant mus Vasario 16-osios proga, nuteikė viltingai. Naujojo Baltųjų rūmų šeimininko pareiškimas, kad „Jungtinės Valstijos didžiuojasi, galėdamos Lietuvą vadinti drauge ir sąjungininke“, – viltingas. Taip pat daug žadantis JAV prezidento kvietimas „ateityje dirbti kartu siekiant bendrų tikslų“.

Gal vis tik prieštaringas, ne visiems patrauklus, išsišokti mėgstantis Donald Trump neparduos mūsų Rusijai už, sakykim, prekybines nuolaidas arba bendrą kovą su terorizmu? Pavyzdžiui, buvęs JAV ambasadorius prie NATO Nicholas Burns (ir ne tik jis) žurnale „The Economist“ paskelbtame straipsnyje „Velnioniškas perdavimas“ tvirtina, jog „nebūtinai viskas turi būti blogai“. Suprask – D. Trump gali išlaikyti „budriai priešiškus JAV santykius su Rusija“.

O štai „Atlaso tinklas“ (JAV) prezidentas Alejandro A. Chafuen, duodamas interviu žurnalo „IQ“ apžvalgininkui Simui Čelutkai („Geroji D. Trump pusė“), sako, kad „D. Trump neturėtų valdyti kaip beprotis ar populistas, visiškai ignoruojantis ekspertų balsą“. „Atlaso tinklo“ prezidentas taip pat pabrėžė, kad „valstybės vadovą supantys asmenys, tarp jų ir paskirtasis patarėjas nacionalinio saugumo klausimais Michael T. Flynn, nėra kokie nors Rusijos prezidento Vladimiro Putino pakalikai“.

Įsimintinas ir buvusio Lietuvos ambasadoriaus Jungtinėse Valstijose Žygimanto Pavilionio komentaras „Facebook“ erdvėje, vos tik Lietuvos Prezidentūra išplatino oficialiojo Washingtono sveikinimus Vasario 16-osios proga. Į tokias pastabas tikrai verta išiklausyti: užuot puolę kritikuoti D. Trump pirmiausia ieškokime galimybių susidraugauti, perduodant Baltijos šalių nerimą ir lūkesčius.

Vis dėlto iš Washingtono atkeliavęs proginis pasveikinimas tegul netampa pretekstu atsipalaiduoti. Nesumanykime mažinti išlaidų karinėms reikmėms. Juolab kad šių metų rugsėjo mėnesį Rusija šalia Lietuvos, Latvijos ir Estijos sienų rengia vienas didžiausių per pastaruosius metus puolamojo pobūdžio karines pratybas ZAPAD – 2017. Karinių manevrų metu bus imituojamos karinės atakos Vakarų kryptimi. Kariniai ekspertai iš NATO aljanso perspėja dėl realaus pavojaus – tokios pratybos gali baigtis netikėtu įsiveržimu į Baltijos šalis.

Kokios nuotaikos klostosi Lietuvoje? Lietuvos valstiečių-žaliųjų sąjungos (LVŽS) lyderis Ramūnas Karbauskis dar sykį nuvylė, kai paaiškėjo, jog Valsybinei mokesčių inspekcijai nusiųstose deklaracijose nenurodė Ispanijoje išgyto nekilnojamojo turto. Politiko bandymai teisintis „tiesiog pamiršus“ bei noras neva „nuoširdžiai atsiprašyti“ rinkėjų, – neįtikinami. Juk paskola saulėtoje Ispanijoje nekilnojamam turtui išgyti – ne menkutis sandoris, kurį milijonierius galėtų tiesiog užmiršti.

Tačiau karčios tiesos esama ir R. Karbauskio išplatintame oficialiame pareiškime „Paliesti milžiniški interesai. Nesustabdysite permainų, nežiūrint visų išbandymų tai padaryti“. Kodėl jis taip atkakliai koneveikiamas? Juk man, eiliniam rinkėjui, ne tiek svarbu, tyčia ar netyčia politikas pamiršo deklaruoti Ispanijoje išgytą turtą, kieno nuomojamam automobiliu važinėja jo partijos nariai. Daugiau svarbos ir sąžiningumo ištroškusiam lietuviui svarbiausia, ar, į valdžią atėjus R. Karbauskio komandai, tikrai sustiprės alkoholio kontrolė, bus pažaboti far-

Nebūtinai viskas turi būti blogai

GINTARAS VISOCKAS

macijos sektoriaus „banginių“ apetitai bei mažės korumpuotų valstybės biurokratų ir daug kitų gyvybiškai svarbių dalykų.

Jeigu mūsų krašto apsauga bei kalėjimų departamentai pirsks mažiau vadinamųjų „auksinių šaukštų“, jei konkursus pelningiems statybų darbams laimės ne tik valdžioje esančiųjų giminės, pažįstami ir vaikai (paskutinis nutikimas Vilkaviškyje), jei Lietuvoje daugės nuoširdaus susirūpinimo, kaip išsaugoti lietuviškumą, mažės karingojo liberalizmo ir tolerancijos per prievartą, kada mus atkakliai verčia pritarti net abejotinoms europietiškomis nuostatomis, kurioms sveikas protas liepia nepritarti, – tada galėsime LVŽS vadovybei dėkoti už nuoširdų triūsą. O kol kas dėkoti nėra už ką, nors šimtadienis, kada nemandagu piktai kritikuoti naujuosius, jau praėjo. Kiek jau kartų Lietuva nusivylė paskubėjusi girti naujuosius pranašus! Esama didelio pavojaus, kad R. Karbauskis pakartos graudžiai liūdnas Rolando Pakso, Viktoro Uspaskicho ir Arūno Valinsko istorijas.

Lietuvai nereikia užmaršių ir nenuoširdžių lyderių. Pirma parodykite, ką sugebate, ir tik po to išžiniasklaidos reikalaukite pakantumo ar net pagyrimų. Lietuvai verkiant būtini bent keli reikšmingi ekonominiai ir kultūriniai pasiekimai, kurie įpūstų vilties net didžiausiems pesimistams, nebenorintiems nei didžiuotis lietuviška kilme, nei pasilikti Lietuvoje („Baltijos tyrimų“ apklausos sako, kad nusi-vylusiųjų daugėja).

Bet Lietuvai nereikia ir kosmopolitiškų, lietuvybei abejingų eurobiurokratų. Ar skaitėte paskutinį žurnalisto Vladimiro Laučiaus tekstą „Vėl tik Lands-

bergis“ (delfi.lt), kuriame Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų vadovas Gabrielius Landsbergis nevadinamas nei konservatoriumi, nei krikdemu, nei liberalu, o tik politinių pažiūrų neturiniu arba jas slepiančiu eurobiurokratu? Jei Vl. Laučiaus prognozės tikros, būtų skaudu ir liūdna. Partija, kurią laikėme kaip patikimą atsvarą Rusijos įtakoms bei agresyviems liberalams, atkakliai brukantiems savo

tiesas be tolerancijos kitai nuomonei, – apsimetėlė, be stuburo, be tvirtų įsitikinimų?!

Žinoma, Lietuvai nereikalingos ir valdančiųjų kalbos, kad Rusijoje yra ir sektinų dvasingų pavyzdžių. Kas be ko, kaip sakoma, pasitaiko išimčių, bet išimtys tik patvirtina taisyklę. Su pažangiais rusais mes bendraujame, juos remiame, bet tai nereikia, kad atėjo laikas Seime priiminėti Rusijos ambasadorių arba iš tos šalies mokyti, kaip reikėtų auklėti vaikus, gerbti kaimynines tautas ar krikščioniškai gyventi. Jei Maskvoje ir Sank Peterburge būtų surengti šimtątūkstantiniai mitingai, kurių dalyviai reikalautų visoms Kremliaus kontroliuojamoms kariuomenoms pajėgoms trauktis iš Moldovos, Gruzijos, Ukrainos, jei Vakaruose gyvenantys rusai rengtų bent jau piketus prie Rusijos ambasadų Vilniuje, Paryžiuje ar Berlyne, reikalaudami prezidentą Vladimirą Putiną liautis puldinėjus taikias kaimynines šalis, tada būtų kita kalba.

Dabar tokių mitingų nėra. Nėra ne vien dėl to, kad V. Putinas šalyje įvedė griežtą diktatūrą bei cenzūrą. Šis reiškinys kur kas sudėtingesnis. Tiesiog Rusija nenori grąžinti tai, ką ji per pastaruosius kelis šimtus metų nesąžiningai užgrobė. Ir tikrai ne mes, Vakarai, kalti, kad Rusija nepripažįsta savo klaidų. Todėl nuoširdžiai nesuprantu, kaip kai kuriems lietuviams apsiverčia liežuvis kritikuoti „supuvusius Vakarus“ priešpastatant „Rusijos dvasingumą“? Taip, Vakarai kritikuotini, nes ten nepaisoma tautų senbuvių interesų, per daug keliaklupsčiaujama globalizmo ir liberalizmo dievui, tačiau agresyvioji, grobuoniškoji Rusija mums taip pat ne pavyzdys.

JAV prezidentas D. Trump pasveikino Lietuvą

Su Vasario 16-ąja – Valstybės atkūrimo diena – Lietuvą pasveikino naujasis Jungtinių Amerikos Valstijų prezidentas Donald Trump. Prezidentei Daliai Grybauskaitei atsiųstame laiške su 99-uju Lietuvos nepriklausomybės jubiliejumi sveikinami ir visi šalies žmonės.

„Jungtinės Valstijos didžiuojasi galėdamos Lietuvą vadinti drauge ir sąjungininke“, – pabrėžė JAV prezidentas ir išsakė lūkestį dirbti kartu siekiant bendrų tikslų.

„Lietuva yra vertinama NATO sąjungininkė, kuri rodo pavyzdį kitiems, vykdydama išipareigojimus mūsų bendrai gynybai – tą akivaizdžiai patvirtina didinamos išlaidos gynybai, siekiant įgyvendinti sutartus NATO reikalavimus. Lietuvos parama Afganistane ir kovojant su ISIS dar kartą įrodo jos ryžtą siekti saugumo visame pasaulyje“, – rašoma D. Trump laiške šalies vadovei.

JAV prezidentas įvertino Lietuvos vaidmenį skatinant demokratiją ir stiprinant transatlantinę bendruomenę. D. Trump pabrėžė, kad Lietuvos parama Ukrainos suverenitetui ir teritoriniam vientisumui, taip pat pastangos diversifikuoti energijos šaltinius padeda siekiant bendro tikslo – didesnio Europos ir regiono saugumo.

ELTA

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday and Saturday except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532. Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284 Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$150.00.

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00

JAV – metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00
Pirma klase: kasdien – \$340.00 • visos savaitės \$240.00
Kanadoje (USD): – metams \$390.00 • 1/2 metų \$210.00 • 3 mėn. \$110.00
Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis oro paštu – metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00
Į Lietuvą reguliariu paštu – metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA

JAV – metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00 • 3 mėn. \$48.00
Kanadoje (USD) – metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00 • 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis: oro paštu – metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00
Į Lietuvą reguliariu paštu – metams \$70.00

Mazindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiučiamo. „Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto. Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba. Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.

Vyriausioji redaktorė – Ramunė Lapas
vyr.redaktore@gmail.com

Techninis redaktorius – Jonas Kuprys

Korektorė – Dalia Sokienė

Administracija – skelbimai@draugas.org administracija@draugas.org

Reklama – Audronė Kižytė, audreykizys@gmail.com, 630-805-1404

Už skelbimų turinį ir kalbą neatsakome. Nepanaudotų straipsnių nesaugojame.

100 metų

Atkurtai

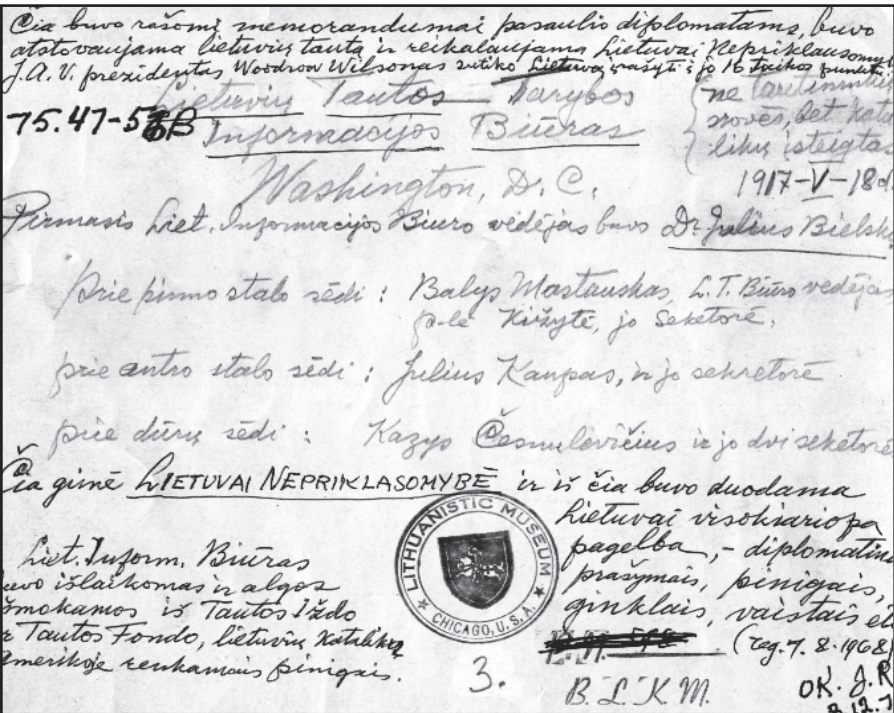
Lietuvai

-metį pasitinkant: LIETUVĄ KĖLĖ DAUG RANKŲ

Šiandieną įžengėme į paskutiniuosius Lietuvos valstybės šimtmečio metus – lygiai po metų švęsime atgautos Nepriklausomybės šimtmetį. Visus šiuos metus prisiminsime žmones, organizacijas ar įvykius, vienokiu ar kitokiu būdu įtakojusius Nepriklausomybės akto paskelbimą 1918 metų vasarį – tiek anapus, tiek šiaurus Atlanto. Pirmasis pasakojimas – apie Lietuvių informacijos biurus, veikusius išeivijoje 1911–1919 metais. Jis paremtas liudijimais, saugomais čia pat, už keleto kvartalų nuo „Draugo“ redakcijos pastato – Balzeko lietuvių kultūros muziejuje.

Pirmoje nuotraukoje (biuras1): Lietuvių informacinis biuras Washingtone 1917–1918 metais. Prie pirmo stalo sėdi Balys Mastauskas, prie antrojo – Julius Kaupas, prie durų Kazys Česnulis. Moterys nuotraukoje – biuro darbuotojų sekretorės.

Antroji nuotraukos pusė. Nuotraukos iš Balzeko lietuvių kultūros muziejaus fondų

Lietuvos nepriklausomybės siekius skleidė net Sigmund Freud sūnėnas

VIRGINIJA PETRAUSKIENĖ

Artėjant 1918 metų vasario 16 dienos Lietuvos Nepriklausomybės akto pasirašymo šimtmečiui, pravartu prisiminti, kiek daug dirbo ir padarė Amerikoje gyvenantys lietuviai, kad paremtų savo tautos Nepriklausomybės siekį.

Autentiškos nuotraukos – iš privačios kolekcijos

Balzeko lietuvių kultūros muziejaus archyvuose esama itin retų ir vertingų eksponatų, liudijančių apie to laikmečio mūsų tautiečių Amerikoje nuveiktus darbus. Fonduose yra dvi originalios nuotraukos iš 1917–1919 metų. Jose įamžintas Lietuvių Tautos fondo išlaikomas Lietuvių informacijos biuras Washingtone su jame tuo metu dirbusiais žmonėmis.

Abi nuotraukos į Balzeko muziejų pateko iš privačios garsaus visuomenininko ir muziejininko Aleksandro Račkaus (1893–1965), palaidoto Čikagoje, asmeninės kolekcijos.

Viena iš šių nuotraukų buvo panaudota JAV išleistos Lietuvių enciklopedijos (vadinamos Bostono enciklopedijos) šešioliktame, Juozo Girniaus redaguotame tome. Bostono enciklopedijoje pateikiama nemažai informacijos apie tai, ką veikė Europoje ir vėliau JAV įkurti Lietuvių informacijos biurai.

Čia rašoma, kad pirmasis biuras buvo įkurtas Europoje, Prancūzijos sostinėje Paryžiuje 1911 metais. Jo steigėjas – Lietuvos politikas ir diplomatas Juozas Gabrys-Paršaitis. Fondo veiklą finansavo Amerikos lietuviai. Biuro uždavinys buvo pasakoti pasauliui apie Lietuvą, informuoti apie mūsų šalies padėtį, ieškoti pasaulio šalių paramos Lietuvos Nepriklausomybės siekiams.

Tais pačiais 1911-aisiais, Lietuvių informacijos biuro įsteigimo metais J. Gabrys dalyvavo Londono tautų kongrese ir pirmą kartą Europos akivaizdoje iškėlė Lietuvos klausimą, įteikdamas prancūzų ir anglų kalbomis išspausdintą memorandumą. Jame buvo aiškinama, kad lietuvių tauta skiriasi nuo slavų ir germanų tautų. Paryžiuje sušauktame pir-

majame pasauliniame Pavergtųjų tautų suvažiavime, kur buvo įkurta Pavergtųjų tautų sąjunga, J. Gabrys taip pat dalyvavo kaip Lietuvos atstovas. Lietuvis buvo išrinktas šios sąjungos reikalų vedėju.

1915 metais Lietuvių informacijos biuras kartu su Pavergtųjų tautų sąjunga perkeliamas į Šveicariją, Lausanne miestą. 1916 metų vasarą nuspręsta padidinti biuro narių skaičių. Prie J. Gabrio prisijungė kunigas Juozas Purickis, kuris buvo paskirtas biuro sekretoriumi ir Vladas Daumantas (Dzimidavičius), kuriam buvo skirtos išdininko pareigos. Biurui pavesta veikti dar nesančios Lietuvių tautos tarybos delegacijos vardu. Tokia taryba buvo įkurta tik 1917 metais, atvykus kunigams Vincui Bartuškai iš JAV ir Konstantinui Olšauskui iš Rusijos.

Vyko pas Popiežių dėl Lietuvių dienos paskelbimo

Beje, V. Bartuška pasauliniame Pavergtųjų tautų kongrese, vykusiam 1916 metų birželį Lausanne, perskaitė reikalavimą suteikti Lietuvai nepriklausomybę. Maždaug tuo metu jis Romoje aplankė popiežių Benediktą XV ir paprašė jo suteikti leidimą visose pasaulio katalikų bažnyčiose paskelbti Lietuvių dieną. Katalikiškas laikraštis „XXI amžius“ 2008 metų rugsėjo 26 dienos numeryje apie tai rašė:

1916 m. birželio 27–29 dienomis Šveicarijoje, Lozanoje, vyko Pavergtųjų tautų kongresas, kuriame dalyvavo 27 tautų atstovai. 3000 vietų salė buvo prikimšta. Dalyvavo ne tik po penkis kiekvienos tautos delegatus, bet ir kariaujančių valstybių šnipai, diplomatai ir smalsi Šveicarijos publika. Jame kun. dr. V. Bartuška perskaitė Lietuvos visiškos nepriklausomybės reikalavimą.

Netrukus kun. dr. V. Bartuška nuvyko į Romą ir aplankė popiežių Benediktą XV. Jam įteikė Lietuvos kunigų prašymą paskirti Lietuvių dieną pasaulio katalikų bažnyčiose. Tiesa, prieš tai jį buvo aplankęs Martynas Yčas, kuris agentūroms klaidingai pranešė, kad Šventasis Tėvas tokią dieną jau paskelbė. Iš tiesų po M. Yčo apsilankymo Popiežius tik buvo pažadėjęs remti lietuvius, tačiau jis lietuvių neskyrė nuo lenkų ir visa parama būtų atitekus lenkams. Benediktas XV

kun. dr. V. Bartuškai sakė, kad duodami aukas lenkams pasaulio katalikai manė šelpiantys ir lietuvius. Kunigui teko gelbėti padėtį ir papasakoti Šventajam Tėvui apie tikrąją lietuvių situaciją. Tada Benediktas XV pažadėjo skirti Lietuvių dieną.

Po šios misijos kun. dr. V. Bartuška su dr. J. Bielskiu turėjo grįžti į JAV. Gibraltare kunigo vos neišlaipino iš laivo palaikę vokiečių šnipai. Amerikoje jie abu kartu reklamavo Lietuvą duodami interviu įtakingiausiems JAV laikraščiams.

2005 metų gegužės 13 dienos „XXI amžiaus“ priedas „Kristus ir pasaulis“ rašo, kad popiežius Benediktas XV tokią Lietuvių dieną paskyrė 1917 metų gegužės 20-ąją (tiesa, iki to laiko teko dar daug pastangų padėti lietuvių aukštiesiems diplomatom ir dvasininkams). Šios Lietuvių dienos metu buvo kviečiama visame pasaulyje esančiose bažnyčiose aukoti Lietuvos naudai. Iš tos rinkliavos vien Lausanne veikęs lietuvių vykdomasis komitetas gavo 407 589 frankus.

Benediktas XV pats siuntė pašalpas atskiroms tautoms ir ypač badaujantiems vaikams visuose kraštuose. Lietuvai jis skyrė 20 tūkst. frankų ir 10 tūkst. lirų. Nors Popiežiaus XV paskelbtos Lietuvos dienos materialiai nelabai daug padėjo Pirmojo pasaulinio karo nualintai Lietuvai (Lietuvių enciklopedijos duomenimis, iš viso gal buvo surinkta per 1 milijoną litų), tačiau ši pasaulinė akcija turėjo didelę propagandinę reikšmę. Lietuva sugebėjo pasauliui prisistatyti kaip atskira šalis, o ne Lenkijos dalis. Organizatoriai gavo jaudinančių paguodos ir užuojautos atsiliepimų iš tolimiausių pasaulio šalių, net iš Afrikos.

Lietuvos laisvės siekius garsino ir amerikiečiai

Lietuvių informacijos biuro nariai leido periodinių ir neperiodinių leidinių apie Lietuvą užsienio kalbomis, teikė komunikatus spaudai, taip pat rašė straipsnius ir kitus leidinius, nuolat keldami Lietuvos nepriklausomybės klausimą.

RYTYS

Rytys – rytinis, iš rytų pučiantis vėjas. Puslapis „Rytys“ pristato JAV lietuvių naujienas iš rytų pakrantės valstijų.

Redaktorė Vaida Lowell • El. paštas: draugas.east.coast@gmail.com

Daug darbščių rankų pagelbėjo šeimininkei paruošti iškilmingą lietuviškų velykinių valgių vakarienę. Brian Zikaras nuotr.

Vaikai su tėveliais bandė lenktyniauti ritinėdami margučius.

Danos Vainauskienės nuotr.

„Neringoje“ – Velykos žiemą

**RŪTA STRAZDYTĖ
JESSICA ZIKARAS**

Jau šešti metai, kai žiemos metu stovykla „Neringa“, įsikūrusi Vermonto valstijoje, atveria duris šeimoms ir draugams pasidžiaugti balta gamta, programa, skaniu maistu, gera draugija, „Neringos“ grožiu, taip pat paremti „Neringos“ stovyklos darbus.

Šių metų žiemos šventė, vykusi sausio 13–15 dienomis, buvo tikrai ypatinga. Paprastai Šv. Velykas švenčiame pavasarį. Tačiau šiais metais nusprendėme per šią žiemos šventę daugiau išmokti ir sužinoti apie lietuviškas Velykų tradicijas. Iš tiesų, velykinė programa visus labai nudžiugino. Mažieji laukė Velykų Bobutės, kiaušinių marginimo ir, žinoma, jų ieškojimo sniegu apdengtame lauke... Visą savaitgalį „Neringa“ skendėjo pavasario dvasioje: marginome ir puošėme margučius, ypač visiems patiko marginti su

vašku, skutinėti juos, dažyti su svogūnų lukštais. Smagu buvo didesnę dienos dalį praleisti lauke, saulėje, čiuožinėjant, keliaujant po mišką, vakare dainuojant prie laužo.

Pavasarinėmis gėlėmis papuošta „Neringos“ koplytėlė pakvietė visus dalyvius velykinei maldai ir giesmėms. Daug darbščių rankų pagelbėjo mūsų nuostabiai virtuvės šeimininkei paruošti iškilmingą lietuviškų velyki-

nių valgių vakarienę: kiaušiena, mišrainė, karštų burokėlių salotos, koldūnai, „tinginys“, velykinė „boba“, tortai, įskaitant Liudžių šeimos iš Connecticuto padovanotą „šakotį“... čia tikrai ne visas kuo mes gardžiavomės...

Didelė šeima vakarienę pradėjo malda ir margučių daužymo konkursu. Visi išbandė vieni kitų kiaušinių stiprumą. Juk yra toks paprotys: kieno stipriausias kiaušinis, tam bus metai labai sėkmingi... Buvo smagu ir labai linksma, kai visus nugalėjo pats mažiausias šventės dalyvis – Matukas iš Virginia valstijos. Sekmadienio rytui

išaušus vaikai su tėveliais bandė lenktyniauti ritinėdami iš vakaro numarintus kiaušinius...

Dalyviai norėjo dar šiek tiek pasilikti ilgiau, pasidžiaugti „Neringos“ dvasia, tačiau daugelio laukė ilgas kelias namo. Šiais metais į šventę atvažiavo šeimos iš Connecticuto, Massachusetts, New Yorko ir Virginia valstijų.

Dėkojame visiems, kurie atvažiavo į „Neringą“, kai ji užklota baltu sniegu. Ačiū už paramą mūsų mylimai „Neringai“. Smagu įsitikinti, kiek daug gerų draugų „Neringa“ turi. Ačiū, ačiū, ačiū ir iki kitų metų!

Į „Neringos“ žiemos šventę šeimos atvažiavo iš Connecticuto, Massachusetts, New Yorko ir Virginia valstijų. D. Vainauskienės nuotr.

Rochesterio lietuviai surengė žiemos pikniką

VIRGINIJA MCKEVIČIUS

Mes, Rochesterio, New Yorko valstijos gyventojai, mėgstame šventes, todėl jas rengiame ir žiemą, ir vasarą. Keturi metų laikai leidžia mėgautis tiek sniego ir šaltuko malonumais, tiek, žinoma, saulėtomis vasaros dienomis.

Žiemos piknikas vyksta kasmet tuo pačiu laiku – sausį „Black Creek“ parke. Čia ir kalneliai nemaži, ir plyti didžiuliai plotai, kur galima slidinėti, važinėti rogutėmis. Bet... šiemet nebuvo sniego! Tai visai nebūdinga mums, šiaurinės New Yorko valstijos pakraščio gyventojams. Turbūt klimato kaita jau pasiekė

mus?!

Na, bet piknikas – tai poilsis, gera nuotaika, gardus maistas, loterija ir malonūs pokalbiai draugų rate. Edvardo Gervicko mokyklos mokiniams – „nemokyklinis“ šeštadienis su pramogomis: stalo žaidimais ir gryno oro gūsiams, bėgiojant lauke.

Esame dėkingi Edvardo Gervic-

ko mokyklai ir Rochesterio lietuvių draugijai už puikią nuotaiką, šauniai organizuotą loteriją. Šeiminkėms – už skaniai pagamintus sriubų, mišrainių, dešrelių ir kitų gardumynų sklidinus indus. O svarbiausiai – už tai, kad dar vis esame kartu, kalbame lietuviškai, nors ir gyvename taip toli nuo mūsų brangios Lietuvos!

Edvardo Gervicko mokyklos mokiniai džiaugėsi „nemokykliniu“ šeštadieniu.

Rochesterio lietuviai puikiai leido laiką žiemos piknike.

Aušros Clifford nuotraukos

In Memoriam Tėvui, Bendruomenininkui, Mokytojui

Per daugiau nei 20 metų savo gyvenimo už Atlanto daug domėjausi pirmosios (vadinamųjų grynorių) ir antrosios (dypukų) kartos lietuvių pasiekimais, ypatingos reikšmės visuomenine veikla JAV, kurios dėka mes ir šiandien tebeturime lietuviškų bažnyčių, klubų, draugijų. Su liūdesio gaidėle tenka pripažinti, kad mes – „trečiabangiai“ bei Amerikoje gimę lietuviai – tokio palikimo ateities kartoms palikti neįstengsime. Keičiasi laikai, keičiasi tautos ir tradicijos, galų gale poreikiai – pasaulis nestovi vietoje... nors kartais norėtusi visa tai sustabdyti, juo labiau kad XXI a. mums atneša ne tik viską užurpuojančias technologijas, tačiau ir didžiulį žmonių susvetimėjimą. Užtat su nostalgija žiūrime į praeitį, juo labiau į tas akimirkas, kuomet šalia turėjome tokius lietuviškos veiklos ažuolus kaip **Julius Vėblaitis**, kurių šiandien su mumis nebėra, deja.

Gimęs 1923 m. rugsėjo 7 d. Šiauliuose, Julius užaugo Kartenoje, gimnaziją baigė Kretingoje. Kaip ir daugelis Antrojo pasaulinio karo metu, būdamas vos 17 metų, paliko gimtinę, bėgo su šeima nuo okupantų į Vokietiją, paliko savo kaimą ir pažįstamus. Vieną dieną dypukų stovykloje išgirdęs per langą pianinu grojant F. Shopin, įėjo vidun... tokiu būdu sutiko savo būsimą žmoną Ireną. Netrukus Miunchene susituokė. Dukrelė Jūratė gimė 1947 m. ten pat, o jaunesnioji Rūta – jau 1950 m. Elizabeth (NJ), kur Vėblaičiai ir įsikūrė. Pirmas Juliaus darbas buvo sausainių gamyklos virtuvėje, vėliau dirbo didelėje amerikiečių farmacijos įmonėje „Pfizer“, tačiau dėl savo jautrios sielos iš šių pareigų netrukus pasitraukė (mat naujai gaminamus vaistus reikėjo švirkšti bandomiesiems triušiams kompanijos laboratorijoje). Ilgesnį laiką dirbo „Western Electric“ fabrike Kearny, NJ, kartu su sutuoktine. Paskaitas lankydamas naktimis, 1963 m. baigė universitetą, netrukus pradėjo dėstyti vokiečių ir anglų kalbas įvairiose vidurinėse mokyklose, o pagrindinis dar-

zabeth (NJ) apylinkės pirmininko pareigas, teko dalyvauti jo ir Šv. Petro ir Povilo lietuviškos parapijos komiteto organizuotose Lietuvos Nepriklausomybės šventėse, kalbinti jį laikraščiui „Amerikos lietuviai“, nes tuomet redagavau priedą „Rytų pakrantėje“. Kuomet 2007 metų rudenį su šeima persikraustėme į NJ, būtent iš Juliaus susilaukiau netikėto įvertinimo, kurio nepamiršiu visą likusį gyvenimą. Atvykę dalyvauti kasmetiniame Elizabeth Lietuvių Bendruomenės apylinkės susirinkime klausėmės jo, pirmininko, ataskaitos už praėjusius metus. Pačioje pabaigoje Julius staiga pasakė, kad... dabar ramia širdimi savo vietą užleidžia

Irena ir Julius Vėblaičiai su dukromis.

Julius su Irena užaugino tris dukras: vyriausioji Jūratė tapo muzikos mokytoja ir liturginės muzikos specialiste, vidurinioji Rūta užėmė aukštas pareigas South Carolina valstijos Švietimo skyriaus užsienio kalbų skyriuje, o jaunėlė Audronė radijo programoje WHYY Philadelphia (PA) – ilgametė garso inžinierė. Trys dukros tėvams padovanojo penkis anūkus: Rasą, Kotryną, Aleksandrą, Jean-Christophe ir Lyndsey. Vėliau Julius spėjo sulaukti penkių proanūkių: Luko, Emilio, Maxime, Ezra, Julian. Nors Vėblaičių šeima buvo išsisklaidžiusi po visą pasaulį, bet pas Julį ir Ireną visi iš toli ir arti suvažiuodavo į jų namus Union (NJ) nuo 1964-ųjų. Ten susirinkdavo Kūčioms, Velykoms, ten šventė gimtadienius, priimdavo svečius iš Lietuvos. Dabar beliko fotografijos ir atminimai ir gili padėka, kad Julius visą savo gyvenimą paskyrė tautai ir šeimai.

Isėkis ramybėje, mielas Tėveli, Bendruomenininke, Mokytojau. Tavo darbai atlikti su kaupu, o mes, laikinai palikę gyventi šioje žemėje, didžiuliamės Tave pažinoję.

Elizabeth (NJ) lietuvių vardu
Laurynas R. Misevičius

Švenčiant Juliaus Vėblaičio 80-metį.

bas buvo Edison miesto gimnazijoje JP Stevens. 1963-aisiais Vėblaičiams gimė trečioji dukrelė Audronė.

Vokiečių kalbą daugiau kaip 40 metų Julius dėstė šeštadieninėje mokykloje, mėgo kompaniją, 1960–1965 m. dainavo kvartete „Linksmieji broliai“, su kuriuo šmaikščiai pristatinėdavo naujų ir žinomų dainų žodžius lietuviškuose renginiuose New Yorke ir New Jersey. Amerikiečiams buvo šaunus Lietuvos „atstovas“, dosniai rėmė Lietuvių Fondą. Julius vasarodavo Pranciškonų vienuolių vasarvietėje Maine valstijoje, ten linksmindavo draugus akordeonu, gėrėdavosi jūros grožiu. Amerikos lietuviai net dešimt kartų vyko į Lietuvą vasaros metu kaip APPLE kursų savanoris, su kitais pedagogais padėdavo vietiniams mokytojams kelti kvalifikaciją. Vėblaitis dažnai grojo smuiku lietuviškose pamaldose Elizabeth Šv. Petro ir Povilo bažnyčioje ir kitose parapijose. Nors šiuo instrumentu griežti išmoko jau būdamas subrendęs, gerokai per 30 metų vyras, džiaugėsi buvęs priimtas į aukšto lygio Summit simfoninį orkestrą, su kuriuo muzikavo ištisus tris dešimtmečius.

Man su Juliumi teko susipažinti jam einant Lietuvių Bendruomenės Eli-

I. ir J. Vėblaičiai jaunystėje.

jaunesniesiems, nes į šią apylinkę atvyko tinkamas žmogus jo pakeisti. „Laurynai, prisistatyk savo bendruomenei, mes dabar tave rinksime naujuoju pirmininku“, – iki šiol ausyse skamba nelaukti legendinio Elizabeth šviesuolio žodžiai.

P.S. Juliaus Vėblaičio atminimui aukas prašome skirti Lietuvių Fondui ir siųsti adresu: 14911 E. 127-th St., Lemont, IL, 60439 (kurias, beje, galima nurašyti nuo federalinių mokesčių).

Irenos ir Juliaus namuose per šv. Kalėdas.

Iš Audronės (Audrey) Vėblaitytės-Bentham foto albumo

SKAUTYBĖS KELIAS

Redaktorė Aušra Jasaitytė-Petry • 8830 Magnolia Court • Orland Park, IL 60462 • El. paštas: ausra67@sbcglobal.net

Ramiojo vandenyno rajono skautai ir skautės.

Inos Petokienės nuotr.

Rajono vadas Auris Jarašūnas klausinėja susirinkusius skautus. Už jo – Paulė Dargytė. M. Gajausko nuotr.

Ramiojo vandenyno rajono metinė šventė – prasminga ir smagi

Skautai vyčiai sveikina naują paukštytę – Liliją Žukauskaitę.

TARA BARAUSKAITĖ

Prasidėjus naujesiems metams Ramiojo vandenyno skautai ir skautės rinkosi į pirmąją Naujųjų metų sueigą. Sueigą pradėjome šv. Mišiomis, kurios buvo skirtos Sausio 13-osios atminimui.

Prisiminėme ir meldėmės už tuos žmones, kurie atidavė savo gyvybę už Lietuvos laisvę. Po to susirinkome parapijos salėje ir po skanių pietų pradėjome iškilmingą sueigą. Dalyvavo daugiau kaip 90 skautų/skautėlių, komandavo v. sl. Paulė Dargytė. Buvo malonių pranešimų apie tris tautines stovyklas 2018 metais. Rajono vadovybė įvairiais būdais parems mūsų skautus, kad jaunimas galėtų dalyvauti stovyklose Australijoje, Lietuvoje ir Rake (Michigane). Dėkojome

tiems vadovams ir vadovėms, kurie savo laiką ir talentą per mokslo metus aukojo skautų jaunimui ugdyti. Daugiau kaip 10 nusipelnusių vadovų ir vadovių buvo apdovanoti medaliais!

Po sueigos nusifotografavome bendrai nuotraukai ir nufilmavome sveikinimus skautams draugams Lietuvoje, taip pat broliui s.v. Jonui Matulaičiui, kurio dėka prieš 50 metų buvo surasta ir nupirkta žemė mielai mūsų stovyklavietei – Rambynui.

Po to vyko tradicinis „kojinių karas“ – skautų šeimos aukojo naujas šiltes kojines, kurios bus įteiktos Lietuvos Dukterų organizacijai ir skirtos išsiųsti našlaičiams Lietuvoje. „Mūšyje“ dalyvavo net vadovai, – ir visi šventę pergalę, nes gerai praleidome laiką kartu!

Iki pasimatymo sueigose ir Kaziuko mugėje!

KAZIUKO MUGĖ

2017 m. kovo 5 d.

9 val. r. – šv. Mišios

10 val. r. – atidarymas

Pasaulio lietuvių centre,
14911 E. 127TH ST.
LEMONT, ILLINOIS

NORINTYS PREKIAUTI MUGĖJE

SKAMBINKITE SESEI AUDRAI BROOKS 708-334-3982

ARBA RAŠYKITE KAZIUKOMUGECHICAGO@GMAIL.COM

Verpsčių būrelis sesės tradicinėje Kalėdinėje sueigoje. Sėdi (iš k.): Birutė Nalienė, Irena Kerelienė, Marytė Utz ir Milita Lauraitienė. Stovi: Irena Grigaitienė, Aldona Rauchienė, Rita Penčylienė, Ritonė Rudaitienė, Rugilė Šlapkauskienė, Vida Rimienė, Gina (Luneckaitė) Cabal, Dalia Povilaitienė ir Aušrelė Sakalaitė. Daivos Luneckaitės Bulicz nuotr.

Tautos patriarchą pagerbė net ir Mahatma Ghandi

Vasario 16-ąją sukako 90 m., kai mirė Jonas Basanavičius

J. Basanavičius 1925 m. Karo muziejaus sodelyje prie jam pastatyto paminklo. Antras iš dešinės – karo muziejaus vadovas gen. V. Nagevičius.

STEPONAS GEČAS

Proga skaitytojams pateikti šį straipsnį, šiemet yra ypatinga. Pirmiausia – dėl įdomių ir lemtingų istorinių sutapimų bei datų susigretinimų. Reta pasaulyje žmonių, jei jie ne valdovai ar diktatoriai, kurie patys sau atidengtų paminklus. J. Basanavičiui Likimas skyrė ir tokią misiją – jis pats dalyvavo savo biusto atidengimo išėivijoje.

Tautinio valstybingumo Lietuvos gaivintojas ir įkvėpėjas Jonas Basanavičius gimė 1851 m. lapkričio 23 d., mirė 1927 m. vasario 16-ąją. Jau šios dvi datos jo asmenybę semantiškai sieja su Lietuva, jos istoriniu likimu. 1918 m. lapkričio 23 d. nepriklausomos Lietuvos Respublikos ministras pirmininkas ir krašto apsaugos ministras Augustinas Volde-maras paskelbė įsakymą dėl Lietuvos kariuomenės organizavimo istorinę valstybei dieną – vasario 16-ąją. Šią išimtiną dieną J. Basanavičius pirmasis pasirašė ir savo ranka patvirtino neįkainuojamos vertės dokumentą – Lietuvos Nepriklausomybės Aktą.

Mokslininkas, etnografas, gydytojas, žurnalistas, lietuvių ir tarptautinio garso politinis veikėjas. Visi šie įvardijimai tinka Jonui Basanavičiui. Peršasi mistinė hipotezė, kad J. Basanavičius, kaip lietuvių tautos dvasin-gumo įkvėpėją ir politinės raidos vedlį mūsų valstybei skyrė aukštesnės jėgos.

XX amžiaus pradžioje po klajonių Europoje J. Basanavičius grįžta į Vil-

nių. Čia šalia gydytojo praktikos, jis žingsnis po žingsnio imasi praktiškai įgyvendinti tikslus, kuriuos puoselėjo nuo jaunystės metų – kryptingai siekti tautos ūkinio, kultūrinio švietimo, politinio sąmonėjimo ir savarankiš-kumo. Lietuvai atgavus spaudos laisvę, J. Basanavičius kartu su bendražy-giais kviečia po Rusijos imperiją išsi-barsčiusius lietuvių atstovus susi-rinkti pasitarti tautai rūpimais klausimais.

1905 m. gruodžio 4–5 dienomis Vilniaus miesto salėje (dabartiniai Fil-harmonijos rūmai) įvyksta lietuvių suvažiavimas – Vilniaus Didysis Sei-mas, kuriame išryškėja tautos pa-

grindinės politinės-idėjinės kryptys. Nutarimų imperatyvu tampa auto-nomijos Lietuvai reikalavimas. Jonas Basanavičius įtraukiamas į organiza-cinį komitetą visų Lietuvos sociali-nių sluoksnių atstovų konferencijai surengti.

Deja, konferenciją tenka atidėti dėl tuometinių politinių įvykių, ypač dėl Pirmojo pasaulinio karo. Tačiau visa tai dar labiau sustiprina lietuvių ne tik autonominės, bet visiškos Lie-tuvos nepriklausomybės siekius. Ke-liams mėnesiams J. Basanavičius vyksta į Jungtines Amerikos Valstijas rink-ti aukų konferencijai ir būsimos Lie-tuvos valstybės parėmimui. Kartu su

P. Žižmaro ir Vilniaus sportininkų sutikimas Kaune. P. Žižmaras pirmoje eilėje antras iš kairės. Pirmas – Tautinės olimpiados org. komiteto pirmininkas Vytautas Augustauskas. Sporto muziejaus fondų nuotr.

Birutė Verkelytė-Federavičienė, vaikystėje J. Basanavičiaus laidotuvių procesijoje nešė M. Ghandi atsiųstą vainiką. Jos, šimto metų sulaukusios nuotrauka daryta 2015.03.04. Kaune po Prezidentės D. Grybauskaitės apdovanojimo Komandoro kryžiumi.

kitais komiteto nariais jis pasirašo laišką JAV prezidentui Woodrow Wil-son.

Konferencija įvyksta 1917 m. rug-sėjo 18–22 dienomis. Jos išrinktas 20 at-stovų komitetas po penkių mėnesių, va-sario 16 d. skelbia demokratiškai be-sitvarkančios Nepriklausomos Lietu-vos įkūrimą.

Tautos patriarcho buvimas oku-puotame Vilniuje stiprino lietuvių pa-triotinę dvasią. J. Basanavičius palai-kė nuolatinį ryšius su Kaunu, nere-tai vykdavo į laikinąją Lietuvos sosti-nę įvairiomis progomis, pavyzdžiui, skaitydavo ten paskaitas. Ypač jis džiaugėsi Karo muziejaus įsteigimu bu-vusiame kazokų pulko manieže ir per-tvarkytoje cerkvėje, artimai bendravo su muziejaus įkūrėju Vladu Nagevi-čiumi.

Kai 1922 m. rugsėjo 29 d. muzieju-je buvo minimas Vilniaus 600 metų ju-biliejus, dr. J. Basanavičius šiame mi-nėjime skaitė pranešimą apie Vilnių lietuvių dainose, bendravo su karo in-validais. Išimintinas buvo J. Basana-vičiaus kelių dienų apsilankymas Kau-ne 1923 m. lapkričio pabaigoje, kur tau-tos patriarchas sutiko savo 72 metų su-kaktį.

Lapkričio 23 d. buvo švenčiama 5-erių metų Lietuvos kariuomenės diena. Tą dieną sodelyje atidengtas skulpto-rius Juozo Zikaro sukurtas J. Basa-navičiaus biustas (archit. Vladimiras Dubeneckis). Lietuvos žmonės pirmam patriarcho paminklui suaukojo tik prieš metus pradėjusių pasirodyti apyvartoje nacionalinių lietuviškų pi-nigų – 5619 litų. Skambant Laisvės varpui, paminklą atidengė Respublikos prezidentas Aleksandras Stulginskis ir pats dr. J. Basanavičius, o pašventino kunigas Jonas Mačiulis, žinomas kaip poetas Maironis.

Vienas paskutinių J. Basanavi-čiaus apsilankymų Karo muziejuje įvyko 1925 m. lapkričio 23 d. Jis džiaugėsi tvirtėjančia Lietuvos ekonomika, ūkio kooperacija, universiteto, kitų kultūros ir švietimo įstaigų kūrimu, bendra tautos pažanga, tarptautiniu pripažinimu, tvirtėjančia lietuviška valiuta. Kaip gydytojų neolituonų (Fraternitas Lituanica) korporacijos garbės narys, jis su grupe neolituonų nusifotografavo prie paminklo.

Ar atgims naujam gyvenimui „Lietuva“

Prisimenant redaktorių ir filatelistą Igną Sakalą (IV)

RAIMUNDAS MARIUS LAPAS

Tęsinys.

Pradžia – vasario 9, 11 ir 14 d. laidose.

Taigi, užsidedusio kolekcininko Igno Sakalo sunkiai nueitas kelias, organizuojant lietuvių pašto ženklų rinkėjus, pagaliau buvo apvainikuotas sėkme – 1946 m. spalio 20 d. *Draugo* redakcijos patalpose sušauktame steigiamajame susirinkime, dalyvaujant dr. A. Račkui, J. Green, B. Jurėnui, E. Lukas (Lukošiūtei), vaitininkui V. Petrauskui ir J. Klimui, buvo užregistruota Filatelistų draugija „Lietuva“ (angl. Lithuania Philatelic Society). *Draugijos oficialiam ženkliui pateikiau stilizuotą vyty iš vieno tuo metu tremtyje, Vokietijoje,ėjusio (dabar nepamenu vardo) laikraštuko. Visiems patiko. Susirinkimus numatėm laikyti du kartus į mėnesį, o nariais priimti lietuvius, renkančius pašto ženklus, ir ne lietuvius, kurie greta kitų valstybių renka ir Lietuvos bei Klaipėdos krašto ženklus. Nario mokesį nustatėm \$3.00 metams, – savo atsiminimuose 1966 metais rašė draugijos įkūrėjas Ignas Sakalas.*

Apie naujai įsteigtą pašto ženklų rinkėjų sambūrį plačiai buvo paskelbta *Draugo* 1946 m. lapkričio 7 d. numeryje straipsnyje „Filatelistai susiorganizavo“.

Nėra namų be dūmų

Nuo pat draugijos įsteigimo pradžios jautėsi trintis tarp jos narių. Asmeninės ambicijos edė jos steigėjus dr. Aleksandrą Račką ir Igną Sakalą. Atrodytų, kolegos, tiek metų išdirbę kartu *Draugo* redakcijoje – ko nesutarti tokio nekalto pomėgio padangėje? Tačiau visažinis Račkus nutarė ištotti iš Filatelistų draugijos ir toliau muziejine bei bibliotekine veikla puoselėti asmeniškai. Jis privačiai leido litografiniu būdu spausdinamą spalvotą neperiodinį nedidelio tiražo (mažiau nei 20 egz.) akademinio pobūdžio leidinį *American Lithuanian Philatelic Specialist*. Jame netrūko pagiežos žodžių nei pačios „Lietuvos“, nei jos narių, tarp jų ir Sakalo, o ypač Ievos Lukas, adresu. Gydytojas spausdino ir savo paties pieštus šaržus.

Jau antrajame savo leidinio numeryje (1948 m. balandis) Račkus piktai kritikavo „Lietuvą“, abejodamas draugijos socialinių pobūvių reikšme ir vadindamas ją lokaliniu rateliu be ateities (laisvas vertimas – R. M. L.):

1947 m. birželio 29 d. Filatelistų draugija „Lietuva“ surengė savo gegužinę Willow Springs priemiestyje. Anot panelės Eve Lukas išdalintų hehtografinių būdu padaugintų pranešimų, pagrindinės gegužinės atrakcijos bus „pašto ženklų varžytinės“, „mugė“, „atgaiva“ ir „pramoga“. Taip, gegužinė įvyko, tačiau visa tai ten buvo „foolatic“. Nebuvo ten jokios „mugės“ nei „pašto ženklų varžytinių“. Tiesa, buvo varžytinės – Misterio Sakalo kietai virtų kiaušinių aukcionas, „filatelinės“ gegužinės deficitui padengti. Panelė Lukas ir Misteris Sakalas smagiai pasilinksmino tame piknike – vardan filatelijos...

Tame pačiame numeryje „ekstremistas“ pareiškė, kad jis atsistatydino iš Filatelistų draugijos „Lietuva“ patikėtinių pareigų 18-jame susirinki-

me, kuris įvyko 1947 m. rugpjūčio 14 d., t. y., mažiau nei po metų. Račkus paprašė, kad jo pavardė būtų ištrinta iš oficialių draugijos dokumentų – nenorėjo savęs sieti su tomis „foolatelies“. *Iškilo kaip SAKALAS, nutūpė kaip VABALAS, – ironizavo Račkus, linkėdamas, jog tai niekada neatsitiktų pačiai Filatelistų draugijai „Lietuva“: Mes tikimės, kad ji taps VALSTYBINĖ organizacija ir tokia liks, o ne sunyks iki vietinės reikšmės klubelio lygio.*

Kitame numeryje (1948 m. birželis) *American Lithuanian Philatelic Specialist* įkūrėjas paskelbė, jog jis išeina ir iš Filatelistų draugijos „Lietuva“ katalogo ruošimo komiteto ir neleidžia naudoti savo pavardės ryšium su šios knygos išleidimu. *Priežastis: per senas, pernelyg skrupulingas, per daug užsispyręs, per daug išdidus ir per daug žinantis... Taškas – rašė apie save Račkus. Ten pat jis aiškino: Specializuotas Lietuvos pašto ženklų katalogas privalo būti nedėmėtas ir skaidrus kaip krištolas, jei mes tikimės sulaukti tarptautinės pagarbos. Bet koks filatelinis leidinys savo turiniu privalo būti bešališkas informacijos šaltinis visiems pašto ženklų rinkėjams. Jis negali tapti jokio nesąžiningo individo įrankiu asmeniškai naudai vardan užstato.*

Ragino dalyvauti parodose

Tuo tarpu Ignas Sakalas aktyviai ragino lietuvius kolekcininkus nelaikyti savo surinktų pašto ženklų stalčiuje, o leisti jiems kvėpuoti – rodyti lietuvių filatelistų Čikagoje ruošiamose parodose. Tą jis pabrėžė ir savo laiške kompozitoriui Juozui Žilevičiui 1953 m. gegužės 1 d.: *Čia įdedu dovanų porą vokų su pašto antspaudu pirmos dienos mūsų parodos, kuri buvo, tiesa, nedidelė (130 rėmų), bet graži ir vertinga. W. Norton (Norkus) iš Philadelphia laimėjo Grand Award (dovana Jievos Lukas). Gaila, kad iš kitur mūsų nariai nedalyvavo parodoje. Daugelis turi įdomių dalykų parodyti, bet vis teisinasi – „nesutvarkyti“. Jei nepasirysi tvarkyti – niekad nesutvarkysi.*

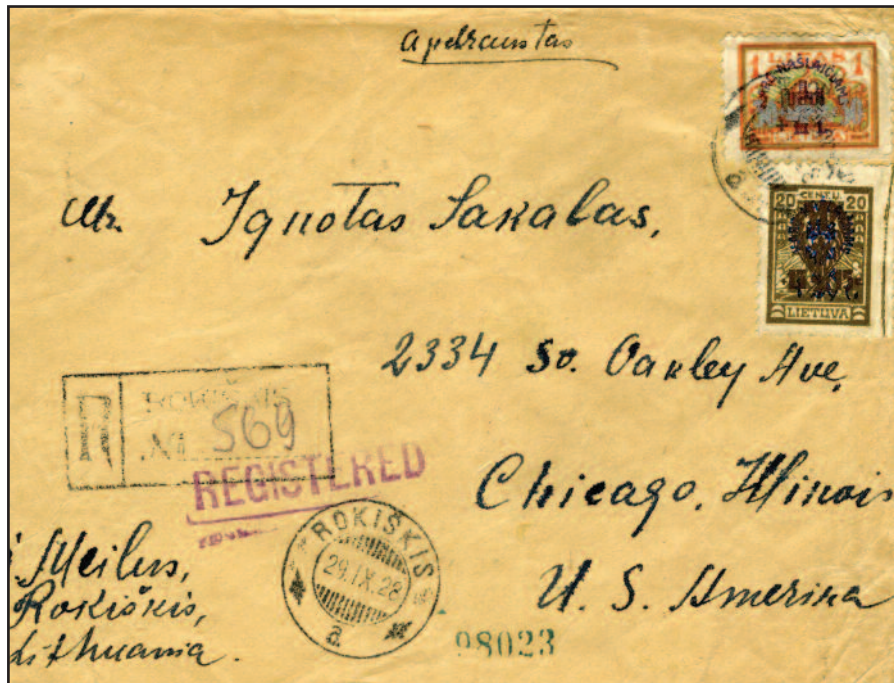
Ignas Sakalas niekada tuščiai nekalbėdavo – visada stengdavosi įgyvendinti tai, kuo nuoširdžiai tikėjo. Filatelistų draugijos „Lietuva“ apžvalginame leidinyje 1948–1981 (Čikaga, 1982) Edmundas Jasiūnas tvirtino, jog lietuvių parodose savo dalyvavimu „čempiono titulą užsipelnė W. E. Norton su 14 pasirodymų. Antroji vieta tenka I. Sakalui su 13...“.

Filatelistų parodose Ignas Sakalas pradėjo reikštis gerokai anksčiau, nei buvo įkurta „Lietuva“. Tai savo straipsnyje „Lietuviai filatelistai“ (Filatelistų draugijos „Lietuva“ biuletenis, 1969 m. sausis nr. 1/127) prisimena kitas uolus filatelistas, pedagogas, muzikas Juozas Kreivėnas:

Pirmoji pašto ženklų paroda, kurioje Ignas Sakalas dalyvavo, buvo 1937 m. spalio mėn. Čikagoje III-jo Amerikos filatelistų kongreso metu. Čia išstatė vieną rėmą „Foreign Airmails“ skyriuje apie Darių-Girėną ir buvo apdovanotas. Nuo čia prasidėjo nuolatinės Igno Sakalo gastrolių po parodas, žymia dalimi po kitataučių parodas, 1959 m. pasiekiant Čekoslovakiją. Jo išstatyti specializuoti Lietuvos pašto ženklų rinkiniai kreipė filatelistų dėmesį taip, kad įvairių premijų dovanomis jis ap-

JAV filatelistai sukruto, sužinoję jog 1928 m. dirizabliu „Graf Zeppelin“ bus galima siųsti laiškus oro paštu į Europą. Neatsiliko ir Ignas Sakalas, tų metų spalio 25 d. išsiuntęs laišką su „cepelinu“ savo bičiuliui Kaziui Bučiui, gyv. Troškūnuose.

Pašto ženklai su perspausdinimais karo našlaičiams remti, vaikų prieglaudoms šelpti nebuvo dažnai naudojami ant korespondencijos, mat 1924–1926 metais jie buvo pardavinėjami su papildoma labdaros priemoka. Tačiau Rokiškyje gyvenęs filatelistas St. Meilus, neužmiršdamas kolegos Igno Sakalo Čikagoje ir negailėdamas poros papildomų centų, 1928 m. rugsėjo 29 d. ant voko užklįjavo keletą pašto ženklų su priemoka „Karo našlaičiams“. Vokas sėkmingai nukeliavo į „vėjų miestą“ ir saugoma šio straipsnio autoriaus rinkinyje.

sistatė savo darbo kambarį, o iš parodose dalyvavimo pažymėjimų sudarė išties albumus.

Kaip jau minėta, Ignas Sakalas naudojo filateliją kaip kovos už Lietuvos nepriklausomybę ginklą. 1971 m. balandžio 13–20 d. Čikagos *Ford City* prekybos centre vykusioje Genocido parodoje jis eksponavo teminį rinkinį „Lithuanian history in postage stamps“. Ko gero, tai vienintelis atvejis, kai lietuvis išeivis pašto ženklų kalba prabilo į eilinius amerikiečius apie savąją pavergtą tautą.

Pedagogiška paroda

Jau antraisiais draugijos gyvavimo metais, 1947-aisiais, talkininkaujant „dešiniajai rankai“ Ievai Lukas, Ignas Sakalas subūrė jaunimo filatelistų padalinį – į jį įstojo per dešimt vaikų ir paauglių. 1949 m. balandžio 3–4 dienomis Čikagos Dariaus ir Girėno Amerikos legiono posto salėje draugijos surengtoje pašto ženklų parodoje dalyvavo ir jaunieji rinkėjai, iš kurių keturi – S. R. Valentine, M. Gedvill Jr., E. Norkus ir D. Kamm – buvo apdovanoti. Deja, iš draugijos išleisti aplinkraščių nepavyko sužinoti, kada jaunųjų ratelis išsisklaidė...

Bet Sakalas nesiliovė toliau propagavęs pašto ženklų rinkimą. Savo

straipsnyje „Dėl ateities“ (*Filatelistų draugijos „Lietuva“ biuletenis*, 1968 m. spalio nr. 7/124) jis pasidžiaugė, jog *Skautų aide* yra skyrelis pradedantiems rinkti pašto ženklus. Draugijos nario Romo Fabijono rūpesčiu skautams buvo įvesta filatelisto specialybės programa, kurią patvirtino ir kitas filatelistų draugijos narys vyr. skautininkas Vladas Vijeikis. Deja, pastangos liko be vaisių – skautų gretose šis susidomėjimas greit užgeso.

Bet štai draugijos Cicero priemiestyje gyvenančių draugijos narių Juozo Kreivėno ir Petro Baužio iniciatyva 1968 m. rugsėjo 14–15 dienomis Šv. Antano parapijos salėje vėl buvo surengta jaunųjų filatelistų paroda. Joje dalyvavo trylika jaunų rinkėjų (tarp jų ir 14-metis šių eilučių autorius), dauguma – Juozo Kreivėno mokiniai. Parodos teisėjų komisiją sudarė Čikagos draugijos „milžinai“ – pirmininkas Ignas Sakalas, biuletenio redaktorius Eugenijus Petrauskas bei sekretorius Vincas Urbonas. Premijomis už gerai parengtus eksponatus buvo apdovanoti Petras Kisielius Jr., Arūnas Vabalaitis, Rimas Navickas, Rita Baužytė ir Rimas Baužys. Draugijos biuletenyje išspausdintame straipsnyje „Pedagogiška paroda“ Juozas Misiūnas paminėjo, jog buvo „ypač apgultas Igno Sakalo stalas, kuris gausus labai pigiai

parduodamais lietuviškais pašto ženklais. Šeštadienio vakare išvažiuojantį Igną Sakalą jaunieji prašė nepamiršti atvykti ir rytojaus dieną”. Puikiai prisimenu – sekmadienį jis pasirodė su dar daugiau ženklų. Aš buvau viena iš tų bitelių, apspitusių Sakalo avilį.

Kolekcionavimo pamokos

Niekada nepabūgusio darbo ir išipareigojimų (draugijos steigėjas, vicepirmininkas, biuletenio redaktorius, sekretorius, galop pirmininkas, parodų ruošėjas) Igno Sakalo nuopelnai buvo įvertinti 1963 m. sausio 1 d. – jis tapo Filatelistų draugijos „Lietuva” garbės nariu.

Šis išeivijos lietuvis nerinko filatelijos tradiciniu būdu – užpildant albume spragas pagal *Scott* pašto ženklų katalogą. Jį domino Lietuvos bei Klaipėdos krašto pašto ženklai. Aktyviai ir akademiškai rinko ženklų atmainas, paklaidas, o tuo pačiu įvairių vietovių antspauduotus pašto ženklus, vokus, ženklinius atvirukus (angl. „postal stationery”, vok. „Ganzsachen”), žyminius bei labdaros rinkliavos ženklus. Gyvenimo saulėlydyje Sakalas pradėjo pardavinėti savo rinkinį ir dublikatus. Prisimenu savo pirmąjį dalyvavimą Filatelistų draugijos „Lietuva” surengtoje parodoje 1968 m. Tai buvo Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo 50-mečiui skirta paroda, kurioje išstačiau eksponatą „Lietuvos vadovai pašto ženkluose”. Eksponatas buvo įvertintas apdovanojimu, tačiau man tada labiau rūpėjo apsipirkti pas parodoje dalyvavusius „senus vilkus” – pirmą kartą turėjau tokią progą! Tuomet aš šokiravavau iš rytinio pakraščio atvykusius Walter E. Norton, Algirdą Ruzgą bei kitus, kurie, sėdėdami prie Juozo Liubinsko, Jr. stalo, stebėjo, kaip vaikigalis, negailėdamas 35 dol., nusipirko muziejinės vertės padirbtą pašto ženklą iš Lietuvos pašto valdybos vadovo inž. Adolfo Sruogos bylos archyvo. Taip pat toje parodoje už 6 dol. pirkau ir voką iš Igno Sakalo – vokas su vienu pirmųjų Lietuvos pašto ženklų, 1919 m. siųstas iš Gardino į Vokietiją. Štai tokios mano pamokos Sakalo ir Liubinsko mokyklose, siekiant praminti akademinio filatelisto kelią.

Ne viskas auga, kas pasėta...

1968 m. Ignas Sakalas pasitraukė iš vadovaujančių pareigų filatelistų draugijoje. Tačiau, reikalui esant, jis neatsisakydavo padėti, patarti. O jam mirus (1976 m. spalio 19 d.) matėsi, kaip po truputį miršta ir jo įsteigta organizacija. Sakalą pakeitęs pirmininkas, nors ir su neblogu filatelinių žinių bagažu, neturėjo to autoriteto ir charizmos, kurią turėjo Ignas Sakalas. Susirinkimuose vyravo ginčai, nesantaika. O ir tų susirinkimų po truputį retėjo. Kitas pirmininkas net lietuviškų pašto ženklų nerinko... Dabar draugija egzistuoja tik „ant popieriaus”, pastebimos veiklos kaip ir neliko. Jeigu prieš 50 metų draugijos susirinkimai vykdavo kartą per mėnesį ir juose dalyvaudavo po 30–40 narių, su pašto ženklų sesijomis ir filatelinėmis paskaitomis, dabar net metiniai susirinkimai nebevyksta (nekalbant apie tai, kad į juos seniai niekas neatsineša pašto ženklų, programos ašis – vaisės). Redaguojant Eugenijui Petrauskui, vėliau Liudui Kairiui, draugijos aplinkraštis („biuletenis”) išeidavo 10 kartų per metus. Da-

Išeivijos lietuviai viltingai žiūrėjo į sparnuotų lietuvių Dariaus ir Girėno transatlantinį žygį. Tarp jų buvo ir filatelistas Ignas Sakalas. Nr. 38 su lakūnų autografaus keliaavęs vokas iš New Yorko 1933 m. liepos 15 d. ir po trijų dienų grąžintas adresatui į Čikagą.

bar draugijos organas – nors ir gražesniu, žurnalo, formatu – gerokai vėluodamas išeina vos sykį per metus. Paskutinė draugijos paroda vyko ...prieš septynerius metus, minint Žalgirio mūšio jubiliejų. Tai buvo jungtinis projektas su lenkų *Polonus Polish Philatelic Society*. Ir pati paroda nebuvo filatelinė – joje buvo eksponuojami „kiti dalykai” (dėl ko kažkada piktinosi dr. Račkus). Seniai iš horizonto dingio ir lietuvių filatelistų sambūriai New Yorke, Los Angeles, Toronte. Jei dar 2000 m. Edmundas Jasiūnas džiau-gėsi, jog „...draugijos narių skaičius per paskutinįjį dešimtmetį padvigubėjo ir dabar siekia 220, tarp jų per 10 iš Lietuvos” (*Filatelistų draugijos „Lietuva” žurnalas* nr. 1 ir 2 /227), šiandien jų per visą pasaulį liko vos 140.

Prisipažinsiu – būdamas didelis Igno Sakalo gerbėjas (ir iš dalies pasijutęs dr. Račkaus kailyje), matydamas situaciją, dar 1993 m. siūliau gelbėti skęstančią valtį, kviečiant įsijungti į draugiją nelietuvius, bet lietuvišką filateliją ir pašto istoriją renkančius narius ir pasirinkti anglų kalbą pagrindine organizacijos kalba. Žinoma, šie pasiūlymai liko be atgarsio.

Beje, reiktų pastebėti, kad Čikagos filatelistų draugija ilgą laiką buvo vienintelis toks lietuvių sambūris. Tik po to atsirado lietuvių filatelistų draugijos New Yorke, dar vėliau Los Angeles ir Toronte. Norint sujungti ir sustiprinti jas visas (neužmirštant ir kolegų Anglijoje, Vokietijoje bei Olandijoje) 1968 m. LITHPEX XIII parodos metu vyko diskusija. Minčiai sukurti Pasaulio lietuvių filatelistų sąjungą pritarė tokie „grandai” kaip Walter E. Norton, kun. Bronius Jurksas, Jonas Grigaliūnas, čikagiečiai Ignas Sakalas, Eugenijus Petrauskas, Juozas Kreivėnas... Bet – kažkas pasipriešino, ir nieko iš to neišėjo. O gaila, nes galbūt šiandien mes būtume turėję sąjungą, kuri jungtų renkančius lietuvišką filateliją visame pasaulyje.

Po 30-ties metų priklausymo Filatelistų draugijai „Lietuva” aš, kaip ir kažkada dr. Račkus, iš jos

Kai pedagogas Juozas Kreivėnas Šv. Antano mokyklos moksleivius subūrė į jaunųjų filatelistų būrelį, pagalbos ranką jam ištiesdavo ir Ignas Sakalas. 1968 m. parodoje Cicerio aukščiausią apdovanojimą už eksponatą I. Sakalas įteikia šio straipsnio autoriui Raimundui M. Lapui.

išstojau. Pasiteisinimas – draugija tapo viena iš daugelio American Philatelic Society padalinių, nenešančių jokių veiklos vaisių. Čikagiečių „Lietuva” neišleido nei specializuoto Lietuvos pašto ženklų katalogo (tai atliko New Yorko bei Toronto lietuvių filatelistų draugijos), nei antspaudų katalogo (čia vėl niujorkiečių nuopelnas), nei Lietuvos bei Klaipėdos pašto ženklų albumų (juos privačia iniciatyva parengė ir išleido Liudas Kairys, Kazys Meškonis, Antanas Beleška). Per 60 metų draugija nesugebėjo suburti ir jaunimo (šių eilučių autorius, būdamas dar gimnazisto suole, 1971 m., suredagavo ir 500 egzempliorių tiražu savarankiškai išleido pirmąjį Lietuvos valstybinių mokestinių ženklų katalogą). Nerimtai atrodo ir „Lietuvos” garbės narių titulu dalinimas, kai nuopelnai organizacijai – pora straipsnių išeivijos žiniasklaidoje, dabartinių ženklų eksponavimas keliuose parodose ar klubelio parėmimas keliais doleriais... O rimti akademiniai filatelistai lieka už borto. Kadaisė su tam tikra širdgėla filatelijos žinovas čikagietis a. a. Vytautas Valantinas tvirtino, log „lietuviečiai” jį traktavo kaip „šimto dolerių filatelistą”, įsitikinę, kad kiekvienos parodos išlaidų sumažinimui jis išrašys „riebų” čekį. Jis taip ir netapo garbės nariu. Kryžių kelius reikėjo eiti įrodinėjant draugijos valdybai, jog būtina įvertinti New Yorke gyvenusio Kazio Motuzo nuopelnus lietuviškai filatelijai. Tai tik keli pavyzdžiai.

Pagaliau draugija net neturi savo svetainės virtualioje erdvėje, o tik naudoja tai, ką vienas ar kitas draugijos narys savarankiškai tvarko ir finansuoja.

Idomu, ką Sakalas jaučia, matydamas, kad kolegos filatelistai užmiršo net paminėti jo su meile įsteigtos organizacijos 70-metį? (nekalbant jau apie jo paties mirties 40-ąją sukaktį praėjusių rudenį ar praleistą 110-ties metų jubiliejų). Iš visų Igno Sakalo veiklų Filatelistų draugija „Lietuva” buvo brangiausias „kūdikis”. Ar prisikels ji naujam gyvenimui?

Pabaiga

Į redaktoriaus Igno Sakalo albumus pakliūdavo net ne jam adresuoti vokai. 1930 m. Lietuvių katalikų blaivininkų centro valdybos vokas su spaudiniais, siųstas į *Draugo* redakciją, 2334 South Oakley gatvėje, Čikagoje.

Istorinės nuotraukos ir dokumentai iš ameninio Raimundo M. Lapo (Čikagoje) archyvo

Parengė Vitalius Zaikauskas

LIETUVA IR PASAULIS

Uždraudė visų formų smurtą prieš vaiką

Vilnius („Draugo“ info) – Seimas ypatingos skubos tvarka priėmė pataisas, kuriomis uždraustas visų formų smurtas prieš vaiką: fizinis, psichologinis, seksualinis, nepriėžiūra. Tėvai, kiti teisėti vaiko atstovai ir valstybė turi užtikrinti vaiko apsaugą. Už šiuos Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo pakeitimus parlamentas pasisakė vienbalsiai.

Neeilinė Seimo sesija skubiai buvo suaukta po to, kai visuomenėje kilo didžiulis pasipiktinimas valdžios neveiklumu, kai Kėdainių rajone, apsaugę nuo narkotikų patėvis ir motina, smurtavo prieš savo keturmetį sūnų, kuris jau kitą dieną Kauno klinikų ligoninėje mirė taip ir neatgavęs sąmonės.

Dešimt metų Seimas buvo kalti-

Keturmetis berniukas buvo užmuštas savo tėvų.

Diena.lt nuotr.

namas dėl užsitiesusių bevaisių ginčų, priešinėmūsi besąlygiškai uždrausti fizinės bausmės vaikams. Tiesa, net ir dabar kai kurie Seimo nariai teigė, jog šis įstatymas kišasi į šeimos reikalus, teisingo smurtavimą prieš vaiką, esą nieko tokio „pauklėti elektros laidu, ar pagaliu“.

Toks įstatymas veikia 53-ose pasaulio šalyse.

Ratifikuota sutartis dėl JAV karių statuso Lietuvoje

Vilnius (BNS) – Seimas vienbalsiai ratifikavo Lietuvos ir Jungtinių Valstijų sutartį dėl amerikiečių karių statuso šalyje. Sutartis Prezidentės Daliaus Grybauskaitės siūlymu ratifikuota ypatingos skubos tvarka.

„Neabejotinai JAV yra pagrindinis mūsų saugumo garantas ir Lietuvos strateginė partnerė gynybos ir saugumo srityje. Po Rusijos agresijos Ukrainoje 2014 metais Jungtinės Amerikos Valstijos pirmosios į Lietuvą atsiuntę papildomus oro policijos naikintuvus bei kuopas tęstiniam buvimui, tuo patvirtindamos, jog Lietuvos saugumas rūpi ir JAV“, – sakė sutartį ratifikuoti pateikęs krašto apsaugos viceministras Vytautas Umbrasas.

Lietuva išdėstė Rusijai sąlygas dėl bendradarbiavimo

Vilnius (URM info) – Lietuvos ir Rusijos bendradarbiavimas įmanomas tik jai nutraukus agresiją Ukrainoje ir išsprendęs kitus aktualius klausimus, sako užsienio reikalų viceministras Darius Skusevičius, susitikęs su Rusijos ambasadoriumi Vilniuje Aleksandru Udalcovu.

„Lietuva pasirengusi plėtoti lygiavertiškumą ir abipusę pagarbą grindžiamus gerus kaimyninius santykius su visomis kaimynėmis, įskaitant Rusiją, tačiau pilnavertis Lietuvos ir Rusijos dvišalis bendradarbiavimas bus įmanomas tik tada, kai Rusija nu-

Sutartį sausio 17 dieną pasirašė krašto apsaugos ministras Raimundas Karoblis ir JAV ambasadorė Lietuvoje Anne Hall. Ji išgaliojo po šio ratifikavimo.

Pagal Lietuvos ir JAV sutartį, amerikiečiams suteikiama teisė teisėti nusikaltusius karius, bet numatoma išimtis, kad Lietuva gali perimti jurisdikciją jai itin svarbiais atvejais. Susitarimas taip pat numato JAV teisę naudotis tam tikrais kariniais objektais, nors jie lieka Lietuvos nuosavybe.

Dvišaliai susitarimai dėl bendradarbiavimo gynybos srityje rengiami JAV iniciatyva. Jos apibrėžia JAV karių ir jų šeimos narių statusą.

trauks agresiją prieš Ukrainą, bus įgyvendinti Minsko susitarimai, išspręsti kiti aktualūs klausimai“, – cituojamas viceministras.

Pasak jo, Lietuva išlaikys politikos tęstinumą ir toliau nuosekliai kels valstybei svarbius klausimus, susijusius su okupacijos žalos atlyginimu, bendradarbiavimu tiriant Sausio 13-osios bylą, Medininkų žudynes. D. Skusevičiaus teigimu, Lietuvos ir Rusijos santykių kontekstas – sudėtingas, tačiau tarp šalių yra praktinio bendradarbiavimo klausimų, dėl kurių reikia diskutuoti ir ieškoti sprendimų.

Dokumentų kopijos nutekintos separatistams

Vilnius (15 min.lt) – Lietuva aiškina situaciją, kaip pernai Ukrainoje viešėjusios Lietuvos delegacijos atstovų asmens dokumentų kopijos atsidūrė Rytų Ukrainos separatistus palaikančioje žiniasklaidoje.

Keliuose tinklalapiuose pavišinti buvusio krašto apsaugos ministro Juozo Oleko ir dar šešių ministerijos, žiniasklaidos atstovų, vykusių į Ukrainą pernai balandį, dokumentų kopijos. Dokumentai pavišinti straipsnyje apie „teroristus rengiančius Baltijos šalių instruktorius“, kuriame aptariami prorusiškų separatistų ly-

derių – Michailo Tolstycho, pravarde „Givis“ ir Arsenijaus Pavlovo, pravarde „Motorola“ nužudymai. Straipsnyje šiose istorijose bandomas išvelgti Baltijos šalių vaidmuo.

Dėl incidento Lietuvos diplomatai Ukrainoje kreipėsi į vietos teisėsaukštininkus, kad šie išsiaiškintų, koku būdu propagandininkų rankose atsidūrė tuometinio ministro ir kitų pareigūnų dokumentų kopijos.

Neatmetama, kad šie dokumentai propagandininkus pasiekė iš vietos teisėsaukštos institucijų, pavyzdžiui, Kijevo oro uosto pasieniečių.

Atsistatydino D. Trump patarėjas M. Flynn

Washingtonas („Draugo“ info) – Atsistatydino prieštarai vertinamas JAV prezidento Donald Trump patarėjas saugumo klausimais Michael Flynn.

D. Trump priėmė M. Flynn atsistatydinimą po pranešimų, kad atsargos generolas dar prieš paskyrimą nacionalinio saugumo patarėju aptarė JAV sankcijų Maskvai strategiją su Rusijos ambasadoriumi JAV Sergejumi Kisliaku.

M. Flynn atsistatydinimas vos pradėjus dirbti naujai administracijai yra beprecedentis. Jis jau anksčiau buvo

kritikuojamas dėl ryšių su Rusijos prezidentu Vladimiru Putinu.

Iki šiol M. Flynn buvo svarbus veikėjas tarp D. Trump artimo rato žmonių.

Jis pasisakė už griežtesnį kursą Irano atžvilgiu bei švelnesnę politiką dėl Rusijos.

Tokia pozicija smarkiai skyrėsi nuo kurso, kurio laikėsi B. Obama administracija, įvedusi virtualią sankcijų Maskvai už jos įvykdytą Krymo aneksiją, paramą prorusiškams separatistams Rytų Ukrainoje bei bandymus kištis į JAV prezidento rinkimus.

Karalienė atidarė kibernetinio saugumo centrą

Londonas (BNS) – Didžiosios Britanijos karalienė Elizabeth II atidarė Nacionalinį kibernetinio saugumo centrą (NCSC), prisidėsiantį prie šalies pastangų kovoti su augančia kibernetinių atakų banga, kurias daugiausia vykdo rusų programistai.

Britanijos finansų ministras Philip Hammond atidaryme sakė: „Kibernetinės atakos, su kuriomis susiduriame, dažnėja, jos tampa didesnės ir sudėtingesnės“.

„Per pirmuosius tris savo veiklos

mėnesius NCSC jau atrėmė 188 atakas“, – pridūrė jis.

Šis centras yra vienas iš praeitą lapkritį atskleistos 1,9 mlrd. svarų (2,24 mlrd. eurų) vertės vyriausybės strategijos elementų, padėsiančių kovoti su kibernetinėmis grėsmėmis.

Centro darbuotojai ruošiasi atremti didelę „1-os kategorijos“ kibernetinę ataką, kuri anksčiau ar vėliau bus įvykdyta.

Per pastaruosius dvejus metus būta kardinalaus Rusijos agresijos pokyčio kibernetinėje erdvėje.

NATO neramina pratybos „Zapad 2017“

Briuselis (BNS) – NATO iš anksto norėtų sulaukti detalios informacijos iš Rusijos ir Baltarusijos apie šiemet vyksiančias pratybas „Zapad 2017“, keliančias nerimą Baltijos šalims dėl savo masto ir puolamojo scenarijaus.

NATO generalinis sekretorius Jens Stoltenberg pabrėžė, kad NATO siekia modernizuoti dokumentus, kuriuose reglamentuojamas pratybų skaidrumas ir tarptautinis stebėjimas. Jo teigimu, Rusija naudoja tuose dokumentuose esančiomis spragomis, kad rengtų pratybas, apie kurias nieko nepraneša iš anksto.

Pasak Lietuvos prezidentės Daliaus Grybauskaitės, šiais metais vyksiančiose pratybose „Zapad“ de-

monstratyviai rengiami karui su Vakara. Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininkas Vytautas Bakas sakė, kad šie mokymai tikriausiai bus didžiausios kada nors vykusios pratybos prie Lietuvos sienų.

Žvalgyba „Zapad“ įvardija pagrindiniu iššūkiu Lietuvos nacionaliniam saugumui 2017 metais.

Per anksčiau vykusias „Zapad“ pratybas treniruotasi okupuoti pietinę Lietuvos dalį, taip NATO valstybėms užkertant vienintelį sausumos kelią į Baltijos šalis.

Pastarąjį kartą pratybos „Zapad“ vyko 2013 metais. Anot Maskvos ir Minsko, šiose pratybose dalyvavo apie 10 tūkst. karių.

Išrinkta „World Press Photo“ metų nuotrauka

Amsterdamas (Alfa.lt) – Prestižinio konkurso „World Press Photo“ nugalėtoju šiais metais tapo naujienų agentūros „Associated Press“ fotografo Burhan Ozbilici nuotrauka, kurioje – Rusijos ambasadorių Turkijoje Andrejų Karlovą nužudęs vyras.

Ivykio liudininkai pasakojo, kad prieš šaudamas į ambasadorių užpuolikas Mevlut Mert Altint sušuko: „Mes mirštame Alepe, tu mirsi čia“.

B. Ozbilici pasakojo, kad nuotrauką pavyko užfiksuoti esant labai pavojingai situacijai.

„Tikriausiai pabudo profesionalo instinktas, pradėjau fotografuoti prieš mane besirutuliojančią tragišką situaciją“, – dalijosi fotografas.

Vyras pridūrė, kad jau fiksuodamas ambasadorių nušovusį vyrą jis suvokė, jog įamžina istoriją.

„Supratęs, kas vyksta, iškart supratau, kad turiu atlikti savo darbą. Tada suvokiau,

kad galiu būti sužeistas ar netgi nušautas, tačiau, nepaisant to, turiu išlikti geru žurnalistu“, – pasakojo 30 metų fotografuojantis vyras.

Paskelbta geriausia metų nuotrauka.

„Reuter“ nuotr.

VERSLO NAUJIENOS

Kaip susikurti tobulą „LinkedIn“ profilį

Siekiantiems pritraukti darbda- vių dėmesį per socialinius tinklus – pa- tarimai, kaip padidinti savo „LinkedIn“ profilio matomumą.

Teisingai užpildžius visus profe- sionalų socialinio tinklo „LinkedIn“ in- formacijos laukelius savo profilio ma- tomumą galima padidinti iki 40 kartų, teigia Jungtinės Karalystės darbo skel- bimų bendrovė „Leisure Jobs“.

Ji, remdamasi įvairia statistika, pateikia esminius patarimus, kurie gali padėti „LinkedIn“ tinkle gauti daugiau darbo ar bendradarbiavimo pasiūlymų.

Pirmiausia – po vartotojo vardu neįrašykite tiesiog savo profesijos, bet sukurkite „gyvą“ mini aprašymą. Pa- vyzdžiui: „Asmeninis treneris, kuris padeda žmonėms gyventi sveikiau“.

Nepamirškite pridėti nuotraukos. Ši turėtų atspindėti jūsų darbo srities nuotaiką ir aprangos kodą. Nuotrauka papuoštas profilis turi 11 kartų daugiau galimybių būti peržiūrėtas nei tas, ku- ris nuotraukos neturi.

Kontaktų laukelyje turėtų būti jūsų el. pašto adresas, telefono nume- ris, bendrovės internetinis adresas, teigia „Leisure Jobs“.

Santraukoje (angl. summary) trumpai paminėkite savo karjeros tiks- lus, pasiekimus, išlaikykite teigiamą toną. Galima įtraukti nuorodų į savo tinklalapio įrašus, sukurtus projek- tus ir panašiai.

Jeigu jaučiatės nejaukiai rašyda- mi sau pagyras, „LinkedIn“ gali tai pa- daryti už jus. Remdamasis jūsų jau su- teikta informacija, „LinkedIn“ anglų kalba sukuria aprašymą, kurį galite po to redaguoti.

Labai maža, bet svarbi detalė – URL adresas. Kiekvienas profilis turi savo internetinį adresą, kurį jūs gali- te paredaguoti taip, kad jį būtų galima kuo lengviau surasti naudojant „Goog- le“ paieškos sistemą.

Paryškinkite savo igūdžius. Šiuos galite pasirinkti iš „LinkedIn“ siūlomo sąrašo. Taip pat galite prašyti savo tinklo draugų, kad šiuos jūsų igūdžius patvirtintų (angl. endorse). Profiliai su išvardintais igūdžiais yra peržiūrimi 13 kartų daugiau.

Dar geriau už igūdžių patvirtinimą – rekomendacijos, kurias parašo jūsų kolegos ar verslo partneriai. Anot „Lei- sure Jobs“, reiktų turėti nuo 5 iki 10 re- komendacijų. Šios – tai jūsų, kaip pa- tikimo ir kokybiško profesionalo, ženklas. Rekomendacijų galite prašyti „Lin- kedIn“ tinkle siųsdami pusiau auto- matiškai sugeneruotas žinutes.

Vardindami savo buvusias ir esa- mas pareigas, įterpkite tam tikrų spe- cifinių raktažodžių, teigia „Leisure Jobs“. Pavyzdžiui, ne „projektų vado- vas“, o „atsinaujinančios energetikos projektų vadovas“.

Užpildykite išsilavinimo sritį. Kai kurioms darbo vietoms darbdaviai ieško žmonių pagal tam tikrą aukštojo mokslo įstaigą. Be to, įvardijus savo lankytą universitetą, „LinkedIn“ lei- džia prisijungti prie alumnų tinklo, o čia galima rasti naudingų pažinčių.

„Leisure Jobs“ taip pat rekomen- duoja prisijungti prie įvairių „Linke- dIn“ profesionalų grupių, kuriose ga- lima atrasti naudingų kontaktų.

Atnaujintame „LinkedIn“ dizai- ne yra galimybė įvardinti įvairių sri- čių savo pasiekimus – nuo apdovano- jimų, baigtų kursų, mokamų užsienio kalbų iki įgytų patentų ir sertifikatų. Užpildytos sritys kuria patikimesnio profilio išpūdį, o „LinkedIn“ tokiems profiliams teikia pirmenybę. Tai reiškia, kad jie yra labiau matomi kitų na- rių.

Galų gale, įsitikinkite, kad jūsų profilis yra viešas ir jį gali matyti jūsų tinkle nesantys asmenys. Taip pat įtraukite savo „LinkedIn“ puslapio adresą į kitas interneto platformas. Pa- vyzdžiui, į „Facebook“ ar „Twitter“ profilio aprašus ar į savo el. pašto pa- rašą.

Beje, tyrimų bendrovė „TrueCon- version“ pataria kasdien lankyti „Lin- kedIn“ tinkle. O norint per mėnesį pa- siekti 60 proc. savo „LinkedIn“ audi- torijos (kontaktų ar pasekėjų) esą rei- kia per mėnesį paskelbti bent po 20 įra- šų. Geriausias laikas skrlbti įrašus, anot „TrueConversion“, yra antradie- niais tarp 10 ir 11 val. ryto.

„Verslo žinios“

Prancūzija išlieka populiariausia turistų šalis

Nepaisant islamistų išpuolių, Prancūzija ir toliau lieka patrauk- liausia šalis turistams. Pernai Pran- cūzijoje apsilankė iki 83 mln. užsienio svečių, sakė užsienio reikalų ministras Jean-Marc Ayrault. Tai šiek tiek ma- žiau, nei rekordinis 85 mln. lankytojų skaičius 2015-aisiais. Tačiau jo užteko pasauliniame reitinge užimti 1-ąją vie- tą.

Prancūzija kentėjo, sakė minist- ras, turėdamas omenyje islamistų at- akas, užgriuvusias šalį nuo 2015 metų pradžios. Be to, J.-M. Ayrault atkreipė

dėmesį į audras, pernai siautėjusias šalyje, bei neretai smurto lydėtas di- deles demonstracijas prieš ginčytiną darbo rinkos reformą. Tačiau Pran- cūzijai daug papildomų lankytojų pa- dėjo privilioti Europos futbolo čem- pionatas.

Prancūzija jau ir 2015-aisiais buvo populiariausia šalis tarp turistų, ap- lenkusi JAV ir Ispaniją. Prancūzija iki 2020-ųjų nori pasiekti simbolinę 100 mln. lankytojų kasmet ribą.

ELTA

EBPO atstovas tikisi, kad Lietuva taps nare 2018 m.

Lietuva padarė žymią pažangą, siekdama narystės Ekonominio ben- dradarbiavimo ir plėtros organizaci- joje (EBPO), sako EBPO generalinio sekretoriaus pavaduotojas Douglas Frantz. Anot jo, realu, kad Lietuva or- ganizacijos nare taps 2018 metais.

Po susitikimo su užsienio reikalų ministru Linu Linkevičiumi D. Frantz teigia, kad narystės perspektyvos ne- maža dalimi priklausys nuo to, kaip Lietuvai seksis pertvarkyti valstybinių įmonių valdymą ir kiek naujoji Vy- riausybė bus pasiryžusi įgyvendinti reikalingas reformas.

D. Frantz teigimu, valstybinių įmonių valdybos turi būti nepriklau- somos, o ne sudarytos iš valdančių mi- nisterijų narių.

EBPO generalinio sekretoriaus pavaduotojas taip pat pagyrė Lietuvą kovojant su korupcija, bet pabrėžė, kad Seimui dar reikės ratifikuoti EBPO antikorupcijos konvenciją, ir šis procesas bus svarbiu indikatoriumi, kiek rimtai parlamentas yra pasiryžęs kovoti su neskaidriais tarptautiniais verslo sandoriais.

„Frexit“ Prancūzijai kainuotų 30 mlrd. Eur kasmet

Prancūzijos pasitrauki- mas iš euro zonos, kurio, ta- pusi šalies vadove, siektų Na- cionalinio fronto lyderė Ma- rine Le Pen, šalies finansinių išipareigojimų naštą padi- dintų 30 mlrd. Eur kasmet, perspėjo Prancūzijos centri- nio banko vadovas Francois Villerou de Galhau.

Villerou de Galhau teigė nenorįs, kad Prancūzija atsi- sakytų euro ir perspėjo dėl M. Le Pen planų didinti vyriausybės išlaidas, verčiant centrinį banką jas finansuoti.

M. Le Pen įvardijamos skolos „mo- netizavimo“ formos buvo atsisakyta vi- sose didžiosiose pasaulio ekonomiko- se, be to, toks modelis keltų grėsmę centrinio banko nepriklausomybei, teigė Villerou de Galhau.

Tai vienas iš keleto perspėjimų dėl „Frexit“, kuriuos pastaruoju metu iš- sakė Prancūzijos ekonomikos elito at- stovai.

M. Le Pen vadovaujamas kraštu- tinis dešinysis Nacionalinis frontas at- skleidė, kad siektų 1,7 trln. Eur sie- kiančius Prancūzijos skolinius išipa- reigojimus renominuoti nauja valiuta,

M. Le Pen žadamas pasitraukimas iš euro zonos gali kai- nuoti milžiniškus pinigus. „Politico Europe“ nuotr.

tai esą būtų padaryta per šešis mėne- sius nuo M. Le Pen atėjimo į aukš- čiausią šalies postą.

Benoit Coeure, Prancūzijos atsto- vas Europos centrinio banko (ECB) val- dyboje, praėjusią savaitę tvirtino, kad sprendimas trauktis iš euro zonos Prancūziją pasmerktų augančiam skurdui, aukštam nedarbiui ir inflia- cijai.

Pagrindinės kredito reitingų agen- tūros taip pat perspėjo, kad „Frexit“ veikiausiai taptų didžiausiu valsty- bės bankrotu istorijoje, kadangi nau- jasis Prancūzijos frankas, manoma, smarkiai nuvertėtų euro atžvilgiu.

„Verslo žinios“

Ekonominę krizę pripažįsta 78 proc. Rusijos gyventojų

78 proc. Rusijos gyvento- jų pripažįsta, jog šalį yra ap- ėmusi ekonominė krizė, rodo 48-iuose šalies regionuose at- liktos apklausos rezultatai.

22 proc. taip tvirtinusių- jų sakė manantys, kad krizė tęsis ilgai ir jos padariniai bus juntami dar daug metų. Tokios pat respondentų dalies (22 proc.) manymu, krizė tęsis dar dvejus metus ar kiek il- giau, 18 proc. – nuo vienerių iki pusantrų metų, 4 proc. – pusmetį. 26 proc. apklaustųjų to prognozuoti nesiryžo.

17 proc. respondentų pareiškė, jog šalyje nėra jokios krizės.

37 proc. apklausos dalyvių tvirti- nimu, vartojamos prekės ir paslaugos per pastaruosius metus pabrango 15–30 proc., 29 proc. – 30–50 proc., 15 proc. – iki

Beveik 80 proc. Rusijos gyventojų pastebi blogėjan- tį gyvenimą. Alfa.lt nuotr.

15 proc., 10 proc. – 50–100 procentų.

41 proc. apklaustųjų sakė maistui išleidžiantys pusę, 25 proc. – mažiau nei pusę, 19 proc. – du trečdalius, 7 proc. – visas savo namų ūkių pajamas.

BNS

Euro ir kitų valiutų santykiai (2017 metų vasario 15 d.)

- 1 USD (JAV doleris) – 0,94 €
- 1 AUD (Australijos doleris) – 0,72 €
- 1 CAD (Kanados doleris) – 0,72 €
- 1 GBP (Didžiosios Britanijos svaras sterlingų) – 1,18 €
- 1 NZD (Naujosios Zelandijos doleris) – 0,68 €

MANO VIRTUVĖ

Pikantiškas įdaras paprastą vištą paverčia šventiniu patiekalu

Lietuvoje Vasario 16-oji – svarbi, nors ganėtinai santūriai švenčiama šventė. Tačiau nemažai šalių Nepriklausomybės dieną švenčia itin audringai – su didelėmis iškilmėmis, festivaliais ir linksmybėmis. Prekybos tinklo „IKI“ maisto ekspertė Aistė Rasmussen ragina patiems susikurti šventišką nuotaiką ir būtinai paminėti Nepriklausomybės atkūrimą, sukviečiant šeimą ir draugus prie šventinio stalo.

Tai progai kulinarė pateikia gardų bei šventišką įdarytos vištos receptą.

Jums reikės:

- 1 kg vištos,
- 1 svogūno,
- 1 stiklinės ryžių,
- 3 valg. šaukštų kedro riešutų,
- 3 valg. šaukštų razinų,
- 70 g sviesto,
- druskos ir pipirų pagal skonį.

Gaminimas: vištą nuplaukite (geriausia naudoti šviežią kaimišką vištą; ją išvalyti ir kepenėles pasilikti, nes jų reiks įdarui; jeigu vištą perkate

parduotuvėje – nepamirškite ir vištos kepenėlių). Vištos kepenėles susmulkinkite. Keptuvėje išlydykite truputį sviesto ir jame apkepkite kepenėles kartu su susmulkintu svogūnu. Sudėkite ryžius, riešutus, razinas, pagardinkite druska ir pipirais. Gerai išmaišykite bei įpilkite stiklinę šilto vandens. Troškinkite keletą minučių, tada viryklę išjunkite ir leiskite įdarui atvėsti.

Vištą prikimškite paruoštu įdaru ir sutvirtinkite mediniais pagaliukais, kad kepdamas jis neišbėgtų. Tada vištą ištepkite sviestu ir uždenkite folija. Kepkite maždaug iki 180 laipsnių įkaitintoje orkaitėje pora valandų. Po 1,5 valandos foliją nuimkite ir kepkite dar 30 min., kad višta gražiai apskrustų.

Išbandykite šį receptą, kuris puikiai tinka iškilingai Vasario 16-osios ar Kovo 11-osios vakarienei. Taip pat pasekite kitų šalių pavyzdžiu ir sukurkite nuotakingą bei linksmą aplinką savo namuose: patiekalus papuoškite Lietuvos vėliavėlėmis, paruoškite salotų, kuriose vyratų geltona, žalia ir raudona spalvos. Taip jūsų šventinis stalas taps įdomesnis, smagesnis ir tikrai įsimintinas.

Pagal Lrytas.lt

Papuoškite šventinį stalą geltonos, žalios ir raudonos spalvų vaisių kompozicija.

Vaisių kaladėlė „Geltona – žalia – raudona“.

CHIRURGAI

PETRAS V. KISIELIUS, MD, FACS
INKSTŲ, PŪSLĖS, PROSTATOS
GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
Center for Health
1200 S. York, Elmhurst, IL 60126
Tel. 331-221-9004

AKIŲ LIGOS

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

DANTŲ GYDYTOJAI

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-8101

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai
4647 W 103 St, Oak Lawn, IL
Tel. 708-422-8260

SKAUSMO GYDYMAS

DR. RENATA VARIAKOJYTĖ
SKAUSMO GYDYMO SPECIALISTĖ
7600 W. College Drive
Palos Heights, IL 60463
Tel. 708-361-5550
Nugaros, kaklo, galvos, sąnarių bei kitų
skausmų gydymas

ADVOKATAI

Advokatas
GINTARAS P. ČEPĖNAS
6436 S. Pulaski Rd.,
Chicago, IL 60629
Tel. 773-582-4500
Valandos susitarus

ĮVAIRŪS

- Moteris ieško žmonių priežiūros darbo su gyvenimu. **Tel. 630-640-3516.**
- Moteris ieško žmonių priežiūros darbo su gyvenimu. Kalba angliškai, nevairuoja. **Tel. 872-218-0098.**
- Vyras ieško darbo, gali pakeisti savaitgaliais. **Tel. 708-369-8592.**
- Vyras, turintis ilgametę senelių priežiūros darbo patirtį, ieško darbo su gyvenimu. **Tel. 708-897-6936.**

- Moteris ieško žmonių priežiūros darbo su gyvenimu. Didelė patirtis. Gali pakeisti bet kurią savaitės dieną. Siūlyti įvairius variantus. **Tel. 773-640-3559**
- Moteris ieško senelių priežiūros darbo su gyvenimu ar su grįžimu. Ilgamečio patirtis. **Tel. 708-299-6417.**
- Vyras ieško nebrangiai išsinuomoti vieną kambarį netoli Oak Lawn. **Tel. 630-670-0813.**

**Padovanokite savo vaikams,
anūkams ir draugams
DRAUGAS NEWS ir
LITHUANIAN HERITAGE
prenumeratą.**

**Du leidiniai – viena prenumerata!
Kaina JAV – tik 45 dol.**

Tai puiki dovana norintiems anglų kalba skaityti apie
Lietuvą: šalies žmones, politiką, kultūrą, istoriją, meną,
sportą, kulinariją ir kt.

**www.draugas.org/news • www.draugas.org/lh •
www.facebook.com/DraugasNews**

Remkime Draugo fondą

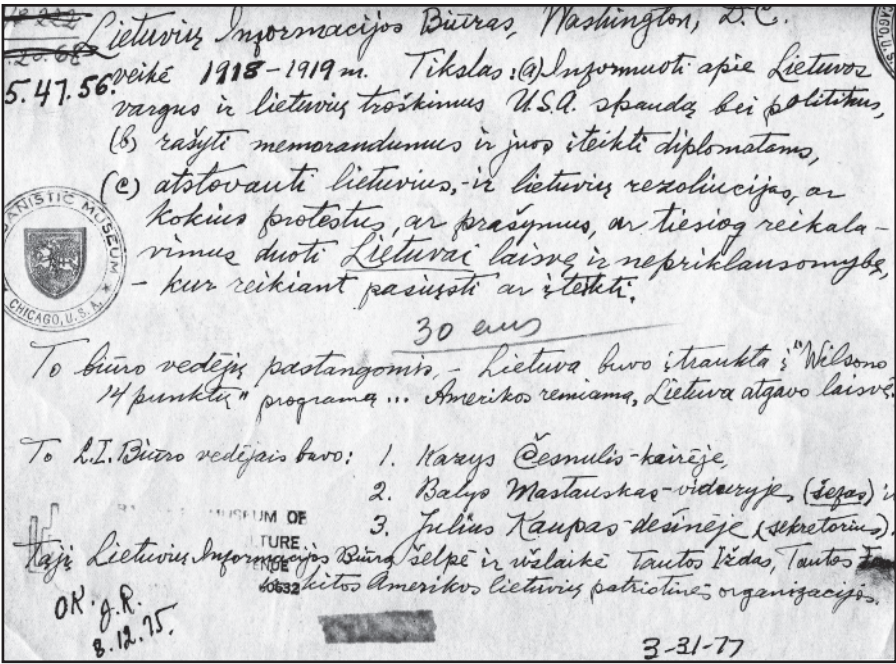
Nuo 1992 metų Draugo fondas padeda išlaikyti mūsų lietuvišką,
katalikišką „Draugo“ laikraštį. Prisiminkite Draugo fondą savo tes-
tamente. Keletas stambesnių palikimų užtikrins „Draugo“
laikraščio gyvavimą daugelį metų!

DRAUGO FONDAS
4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629 • tel: 773-585-9500
www.draugofondas.org

Lietuvos nepriklausomybės siekius skleidė net Sigmund Freud sūnėnas

Biuras Washingtone, fotografuota 1918–1919 metais. K. Česnulis sėdi prie stalo kairėje, B. Mastauskas viduryje, J. Kaupas dešinėje.

Antroji nuotraukos pusė.

Atkelta iš 3 psl.

Bostono enciklopedijos teigimu, Šveicarijoje esantis biuras išleido per 50 leidinių apie Lietuvą. Lietuvių informacijos biuro veiklą ne tik jos pradžioje, bet iki veiklos pabaigos rėmė Amerikos lietuvių organizacijos, daugiausiai pinigų skyrė JAV Lietuvių tautos tarybos įsteigtas Tautos Fondas. Lausanne Lietuvių informacijos biuras savo veiklą baigė 1919 metų spalio mėnesį.

Panašus biuras, pavadintas Lithuanian National Council Information Bureau, veikė ir Amerikoje, Washingtone. Jis ten buvo atidarytas 1917 metų birželio 15 dieną. Biurui buvo keliami panašūs tikslai – kovoti už Lietuvos reikalus ir atremti rusų bei lenkų propagandą JAV valdžios sluoksniuose. Biurą įsteigė Katalikų lietuvių tautos taryba, kurią lėšomis aprūpino jos suorganizuotas Tautos Fondas.

Biurui Washingtone iki 1919 metų vadovavo teisininkas Jonas Julius Bielskis. Jam talkininkavo studentas Kazys Česnulis-Ščesnulevičius, taip pat Julius Kaupas, kuris tuo metu Washingtone atliko karinę prievolę. Washingtono biurui savo laisvą nuo darbo vienoje JAV karinėje įstaigoje laiką skyrė ir advokatas Balys Mastauskas. Turėdamas daug pažinčių tarp įtakingų amerikiečių, jis pasirūpino tuo, kad lietuvių delegaciją 1918 metų gegužės pradžioje priimtų tuometinis Amerikos prezidentas Woodrow Wilson. Susitikimo metu JAV vadovas pažadėjo sudaryti studijų komisiją Lietuvos klausimams spręsti. Biuras informuodavo JAV valdžios įstaiga, Kongreso narius ir spaudą apie lietuvių siekius, mezgė naudingus politinius ryšius.

Pasišventę Lietuvai šios įstaigos

darbuotojai ir talkininkai rengė memorandumus, rezoliucijas, išleido nemažai informacinių leidinių. Jie taip pat lietuvių kolonijose organizavo patriotinę veiklą.

1919 metų kovo 18 dieną buvo nutarta įsteigti dar vieną Lietuvių informacijos biurą New Yorke. Šis biuras dirbo iki 1919 metų rugsėjo 16 dienos. Jam vadovavo viešųjų ryšių specialistas Carl Byoir, Lenkijos žydų kilmės amerikietis. Jis buvo ir JAV oficialaus viešosios informacijos biuro vicepirmininkas. Jam garsinti Lietuvą padėjo kitas amerikietis – Edward L. Bernays, vaikystėje su tėvais atvykęs į JAV iš Austrijos, garsaus psichoanalitiko Sigmund Freud sūnėnas, vėliau nusipelnęs austrų ir amerikiečių viešųjų ryšių ir propagandos pradininko titulą.

Jis kartu su C. Byoir surengė lobizmo kampaniją siekdami, kad 1918 metų vasario 16 dieną nepriklausoma paskelbtą Lietuvos valstybę pripažintų JAV kongresas. Biuras kasdien visai JAV spaudai teikė žinių apie Lietuvą. Visa ši informacija būdavo spausdinama šimtuose Amerikos laikraščių ir žurnalu. Apie šias dienas ir C. Byoir pasiūlymą jiems abiemis dirbti ir atstovauti Lietuvos Nepriklausomybei Edward L. Bernays užsimena savo knygoje „Biography of an idea. The founding principles of public relations”.

Šių Europoje ir JAV veikusių Lietuvos informacijos biurų ir juose dirbusių inteligentų dėka pasaulis išgirdo apie mažą šalį Lietuvą, bandančią atsitiesti po Pirmojo pasaulinio karo ir siekiančią laisvės, nepriklausomybės bei savo valstybingumo pripažinimo. Šių žmonių darbas tapo svariu indėliu į Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimą ir jos pripažinimą visame pasaulyje.

Straipsnis parengtas, remiantis: Lietuvių enciklopedija, XVI t., JAV; Donatas Januta „Lietuviški takai“, Vilnius, 2015; „XXI amžius“, 2008, rugsėjo 26; „Kristus ir pasaulis“, 2005, gegužės 13.

Lietuvos centrinio valstybės archyvo info ir nuotr.

Virtualioje parodoje – Vasario 16-osios minėjimų užsienyje istorija

Atkelta iš 1 psl.

Baigiantis Antrajam pasauliniam karui į Vakarus pasitraukė apie 80 000 Lietuvos gyventojų. Vengdami grįžimo į okupuotą Tėvynę, jie buvo apgyvendinti perkeltųjų asmenų stovyklose (ang. Displaced Persons, toliau – DP), kuriose kūrė visuomenines organizacijas, leido spaudą, šventė valstybines šventes, išskirtinį dėmesį skirdami Vasario 16-ajai.

Lietuvos diplomatinė tarnyba, užsienio valstybėse veikiančios lietuvių bendruomenės, organizacijos vieningai palaikė Vasario 16-osios minėjimo idėją. 1941–1990 m. Lietuvos valstybės atkūrimo diena aktyviausiai buvo švenčiama JAV, kur buvo susitelkusi gausiausia lietuvių bendruomenė. Vasario 16-oji taip pat buvo švenčiama Europoje, Kanadoje, Pietų Amerikoje, Australijoje, Naujojoje Zelandijoje ir kitose valstybėse.

Lietuvos valstybės atkūrimo dienos proga Lietuvos centrinis valstybės archyvas pristato virtualią parodą „Vasario 16-osios minėjimų užsienyje istorija 1940–1990 m.”.

Parodoje eksponuojami: Vokietijos, Austrijos DP stovyklų lietuvių pabėgėlių, užsienio lietuvių bendruomenių, organizacijų, draugijų ir asmenų svei-

Jonas Basanavičius

Atkelta iš 7 psl.

Vėliau, atkuriant sodelio panteoną (archit. Antanas Algimantas Sprindys), 1988 m. gruodžio 30 d. pirmiausia ant naujų postamentų centrinėje Šlovės alėjoje buvo užkelti muziejuose išlikę J. Basanavičiaus, Simono Daukanto, Vinco Kudirkos ir Maironio biustai. Mat po antrojo bolševikų sugrįžimo sodelio panteono ansamblis buvo suniokotas, sugriautas, biustai nukelti. Tačiau kitur prieš Antrąjį pasaulinį karą J. Basanavičiui pastatyti paminklai išliko nepaliesti.

1927 m. vasario 16-ąją išaušo šaltokas, bet giedras rytas. Lietuvos žmonės pakiliai ruošėsi švęsti Nepriklausomybės šventę, tačiau iš Vilniaus atskriejusi žinia, kad mirė tautos patriarchas J. Basanavičius, užtemdė šventišką nuotaiką. Lietuvos ir kitų valstybių spauda bei radijas žinią išplatino pasaulyje. Gedėjo ne tik laisvos Lietuvos gyventojai, amžinosios sostinės Vilniaus lietuviai, bet ir kitų tautybių mūsų bičiuliai.

Rūpinantis sodelio atstatymu ir pertvarkymu, man labai dažnai tekdavo bendrauti su vilniete Birute Federavičiene, tuomet dirbusia M. K. Čiurlionio dailės muziejuje. Ši moteris už žydų gelbėjimą Antrajame pasauliniame kare, jau Lietuvai atkūrus nepriklausomybę, buvo apdovanota Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino ordino pirmojo laipsnio medaliu.

B. Federavičienė straipsnio autoriui yra pasakojusi apie J. Basanavičiaus laidotuves: „Daktaro J. Basanavičiaus gedėjo ne tik vilniečiai lietuviai, bet ir žydai, gudai (baltarusiai – S. G.), padorūs lenkų inteligentai”. Po 5 dienų gedulo vasario 22 d. Katedroje buvo aukojamos pamaldos. Net ir pasižymėjęs lenkiškumo skleidėjas, prieš pusmetį iš Jurgio Matulaičio perėmęs arkivyskupo pareigas Romualdas Jalžbykovskis lietuviškai pasakė gražų pamokslą. B. Federavičienė prisiminė, kad palydėti velionio palaikų tūkstantinė eiseną su gėlėmis ir vainikais nusidriekė nuo katedros iki pat Rasų kapinių. Pati B. Federavičienė, tuo

metu dar tik antros klasės pradinukė, kartu su tokio pat amžiaus mergaite eisenos priekyje nešė Indijos Nepriklausomybės vedlio Mahatma Ghandi atsiųstą vainiką. Kapinių įkalnėje, prie kapo duobės Vilniaus skautų ir lietuvių sporto ratorių vadovas Pranas Žižmaras (Lietuvos patriotas, 1940 metais žuves Vorkutos lageryje) pasiūlė karstą su Lietuvos Nepriklausomybės kūrėjo palaikais užpilti rankomis. Dvidešimtmečio Vytauto Didžiojo gimnazijos auklėtinio pasiūlymą palaikė palyda. Sušalusios žemės grumsteliai, sušildyti patriotų rankomis, užpildė kapą, kuris paskendo gėlių ir vainikų kalne.

Steponas Gečas – istorijos daktaras, LŽS narys, Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelio atstatymo organizatorius.

Dar keli žodžiai apie paminklus J. Basanavičiui. J. Zikaro sukurtas biustas buvo tiražuotas Palangoje, Ylakiuose ir kitur. Tačiau ne tik jo darbai liko. Po mirties vienaip ar kitaip įamžinti tautos patriarchą mėgino Vincas Grybas, Adomas Varnas, Antanas Žmuidzinavičius, Rapolas Jakimavičius ir kiti menininkai. Birštone kiek kitaip J. Basanavičiui biustą 1938 m. sukūrė Antanas Aleksandravičius. Originalesnis už kitus (sėdinčio kėdėje) paminklas 1996 m. atsirado Vilkaviškyje (autoriai Antanas Žukauskas ir Vytautas Balčiūnas). Lietuvoje yra keliolika vienokių ar kitokių monumentinių J. Basanavičiaus pagerbimo ženklų, kelių jų Kaune. Vilniuje, kur per 20 metų gyveno ir palaidotas mūsų tautos patriarchas – nėra nė vieno. Nemanau, kad vilniečiai mažiau už kitus gerbia lietuvybės simboliu tapusį patriarchą, tačiau jiems yra sunku apsispręsti. Ir dėl vietos, ir dėl formos, ir dėl?

S. Gečas prie atstatyto Basanavičiaus biusto Šlovės alėjoje. 2017.02.12.
Asmeninio archyvo nuotr.

A † A IRENA PIETUŠKAITĖ RADIENĖ

Į Amžinybę iškeliavo 2017 m. vasario 12 d.
Gimė 1933 metais.
A. a. Irena buvo duktė a. a. Stasio ir Agotos Pietušų, žmona a. a. Vytauto Radžiaus.
Ji daug metų dainavo Šv. Kryžiaus bažnytiniame chore ir „Dainavos” ansamblyje.
Nuliūdę liko: pusseserė Irena Meilienė su šeima, Danutė Derenčienė su šeima, pusbroliai Arvydas Karas su šeima ir Saulius Karazija, krikšto dukterys Vilija Meilytė-Gaikis ir Linda Balčiūnaitė-Jandacek, giminės Lietuvoje bei artimi draugai.
Po gedulingų šv. Mišių Švč. M. Marijos Gimimo bažnyčioje, 2017 m. vasario 15 d. buvo palydėta į Šv. Kazimiero kapines ir palaidota šalia artimųjų.

Liūdime – Irena ir artimieji

A † A ANDRIUS SEDAITIS

Gimė 1918 m. lapkričio 30 d. Žilių kaime, Lietuvoje.
1954 m. Vokietijoje Hanau mieste vedė Martą Palenschat. Marta iškeliavo amžinybėn 1998 m. lapkričio 18 d.
1955 m. vasario 2 d. Andrius atvyko į Ameriką ir apsistojo Čikagoje. 2017 m. vasario 13 d. buvo pašauktas Amžinybėn.
Lieka sūnus Robert Sedath su žmona Indre, gyvenantys Naperville, IL, dukra Claudia Gunn su vyru Charles, gyvenantys Bolingbrook, IL; anūikai: David Sedath, Marty Sedath, Alexandria Gunn, Andrew Gunn ir Robert Gunn.

Nuliūdusi šeima

Donatas Januta. „Lietuviški takai”, Vilnius, 2015 m., 300 psl.

Šioje gausiai iliustruotoje knygoje pristatomi San Francisco advokato, istorijos tyrinėtojo Donato Janutos rašiniai apie šiandienos ir praeities Lietuvą ir lietuvius.
Aptarti santykiai tarp lietuvių ir žydų. Pristatyti Lietuvos karžygiai, tarp kurių generolai Povilas Plechavičius ir Vincas Vitkauskas, bei kovojusieji Afganistane. Aprašyti Amerikos lietuviai komunistai, jų gyvenimas ir veikla, jų susikirtimai su į JAV atvykusiais „dipukais”. Prisiminti du Amerikoje gimę lietuviai, kurie Lietuvoje tapo mirtini priešai – partizanas Adolfas Ramanauskas ir išdavikas Juozas Markulis...

Daug kitų žmonių, įvykių ir vaizdų iš lietuvių gyvenimo bei veiklos rasite šiame rinkinyje. Autorius paseka ir lietuvių pėdsakus Baltarusijoje, Prūsijoje, Lenkijos Suvalkų krašte, Latvijoje. Knyga skirta visiems, kas domisi Lietuva, lietuviais, jų veikla ir gyvenimu.

Knygą „Lietuviški takai” galite įsigyti „Draugo” knygynėlyje.
Kaina – 25 dol.
(Illinois valstijos pridėtinės vertės mokestis – 9,25 proc.,
persiuntimas paštu – 5 dol.)

Teiraukitės tel. 773-585-9500

Skaitykite www.draugas.org

PAS MUS IR APLINK MUS

■ **Vasario 18 d., šeštadienį, JAV Lietuvių Bendruomenė** Detroite rengia Vasario 16-osios minėjimą. 1 val. p. p. – pietūs, 2 val. p. p. – minėjimas ir Vytauto Didžiojo universiteto kamerinio orkestro bei saksofono virtuozo Liutauro Janušaičio koncertas. Įėjimas nemokamas. Bus renkamos aukos JAV LB Krašto valdybai. Renginys vyks Detroito Dievo Apvaizdos parapijos Kultūros centre: 25335 West Nine Mile Rd., Southfield, MI 48033.

■ **JAV LB Lemonto apylinkės valdyba** maloniai kviečia visus dalyvauti Vasario 16-osios minėjime, kuris įvyks š. m. vasario 19 d., sekmadienį, 12:30 val. p. p. Fondo salėje, Pasaulio lietuvių centre, Lemonte. Pagrindinis pranešėjas – lt. plk. Kęstutis Eidukonis. Taip pat bus meninė programa ir vaišės. Lauksime visų.

■ **Vasario 25 d., šeštadienį, 5:30 val. p. p.** New Yorko Lietuvių Bendruomenės valdyba drauge su LR generaliniu konsulatu New Yorke kviečia jus į Lietuvos Nepriklausomybės šventę. Apreiškimo bažnyčioje (259 North 5th St., Brooklyn, NY 11211) sveikinamąjį žodį tars Lietuvos generalinis konsulas New Yorke Julius Pranevičius, muzikinę programą atliks Dariaus Polikaičio vadovaujamas lietuvių meno ansamblis iš Čikagos „Dainava“. Vėliau šventė tęsis Mount Carmel bažnyčios salėje (North 8th St. ir Havemeyer St. Corner, Brooklyn, NY 11211), kur jus linksmins DJ/VJ Rimas Samis. Bus vaišės. Daugiau informacijos el. paštu: zybuokle@gmail.com arba paskambinus tel. 347-415-6379.

■ **Vasario 26 d., sekmadienį, 1 val. p. p.** vyčių Gary kuopos # 82 ir JAV Lietuvių Bendruomenės East Chicago, IN apylinkės

valdybos ruošia Vasario 16-osios minėjimą, kuris vyks American Legion Post 66, 132 N Wiggs St., Griffith, Indiana 46319. Pranešėja – Svajonė Kerelytė. Meninę programą atliks jauna dainininkė Agnė Giedraitytė ir tautinių šokių grupė „Suktinis“. Apie dalyvavimą praneškite Loretai Vician tel. 219-614-2498 (galite parašyti žinutę) arba el. paštu: loretavician@gmail.com

■ **Čikagos lituanistinės mokyklos 25 metų** jubiliejinis pokylis vyks kovo 4 d., šeštadienį, Jaunimo centro didžiojoje salėje. Renginys prasidės 5 val. p. p. šv. Mišiomis tėvų jėzuitų koplyčioje. Bus programa, vakarienė ir šokiai. Kviečiame visus buvusius ir dabartinius mokinius, mokytojus, tėvų komiteto narius bei visuomenę gausiai dalyvauti. Vietas užsisakyti ir daugiau informacijos tel. 630-242-0493.

■ **Kovo 11 d., šeštadienį, 2 val. p. p.** kviečiame visus lituanistinių mokyklų moksleivius aktyviai dalyvauti Dailiojo skaitymo konkurse „Vardan tos Lietuvos“. Nugalėtojų laukia puikios dovanos. Konkursas vyks Lietuvių dailės muziejuje, Pasaulio lietuvių centre, Lemonte. Dėl smulkesnės informacijos kreiptis į Vestą Valuckaitę el. paštu: vestav@yahoo.com, tel. 773-818-4718. Konkursą organizuoja JAV Lietuvių Bendruomenės Vidurio Vakarų apygardos valdyba.

■ **Vydūno jaunimo fondas** minės savo veiklos 65 metų sukaktį š. m. kovo 26 d. 12:30 val. p. p. Pasaulio lietuvių centre, Lemonte, didžiojoje salėje. Maloniai prašome pasižymėti šią datą. Lauksime vardinių stipendijų steigėjų, rėmėjų ir svečių drauge atšvęsti šią reikšmingą sukaktį. Daugiau informacijos pateiksime vėliau.

Grand Rapids Lietuvių Bendruomenės susirinkimas

Grand Rapids, Michigan, Lietuvių Bendruomenė kviečia visus bendruomenės narius dalyvauti susirinkime, kuris vyks **šeštadienį, vasario 18 d., 10 val. r.** Šv. Petro ir Povilo mokyklos bibliotekoje (1433 Hamilton NW, Grand Rapids, MI). Bus trumpas valdybos pranešimas, artėjančių renginių aptarimas. Bendruomenės nariai galės pasidalinti nuomonėmis ir rūpesčiais. Apie dalyvavimą praneškite Broderick Norkus el. paštu: broderick.norkus@gmail.com.

Tuo pačiu primename, kad balandžio 29 d. Grand Rapids vyks Trečioji metinė lietuvių dienų šventė. Pasižymėkite šią datą savo kalendoriuose.

Seniausias knygynas Lietuvoje!

WWW.MASIULIAI.COM

Siunčiame knygas, suvenyrus, dovanėles į visas pasaulio šalis.

Švenčiant Lietuvos nepriklausomybės 99 metų sukaktį,

Amerikos Lietuvių Taryba sveikina ir kviečia visus geros valios lietuvius jungtis į bendrą darbą stiprinant sunkiai iškovotą Lietuvos nepriklausomybę, tvirtinant vienybės ryšius tarpusavyje bei su broliais ir seserimis Lietuvoje, kuriant Tautos valstybingumą ant doros, sąžiningumo ir didžiadvasiškos aukos pamatų.

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA

LITHUANIAN AMERICAN COUNCIL

4545 W 63RD STREET • CHICAGO, IL 60629
ALTCENTER.ORG

X-ASIS JUBILIEJINIS

VASARIO 25 D., ŠEŠTADIENI

8:00 VAL. RYTO:

Gedimino lituanistinėje mokykloje, 126 N. Lake St. (45 Rt.), Mundelein

REGISTRACIJA – GLM.LIUNOJUS@GMAIL.COM

1:30 VAL. POPIET:

Čikagos lituanistinėje mokykloje, 5620 S. Claremont Ave., Chicago

Maironio lituanistinėje mokykloje, 14911 127th St., Lemont

Rasos lituanistinėje mokykloje, 1313 N Mill St., Naperville

REGISTRACIJA – RASOSMOKYKLA@YAHOO.COM

DAUGIAU INFORMACIJOS: WWW.URM.LT/CIKAGA

Advokatas
VYTENIS LIETUVNINKAS
4536 W. 63 Street
Chicago, IL 60629
(Skersai gatvės nuo „Draugo“)
Tel. 773-284-0100
info@1honestlawyer.com

Namams pirkti paskolos
duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinamais nuošimčiais.
Kreipkitės į
Mutual Federal Bank,
2212 West Cermak Road.
Tel. (773) 847-7747

<http://draugokalendorius.org>